

«Բիրլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններ
2020թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն ...	6
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	7
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն	8
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ.....	10

«Զեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
 Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
 Վ.Սարգսյանի փ. 26/1
 «Էրեբունի Պլազա» բիզնես-կենտրոն, 8-րդ հարկ
 Հեռախոս + 374 (10) 595 999
 Վեբ կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի Տնօրենների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի (Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2020թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական հոսքերը՝ ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Եթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակած Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների Եթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԵՄՍԻ կանոնագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Եթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Եթիկային վերաբերող մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԵՄՍԻ կանոնագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե առկա չէ ղեկավարության՝ Բանկը լուծարելու կամ գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չկա դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են Էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ների համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի Էական խեղաթյուրումը՝ վերջինիս առկայության դեպքում: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են Էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Մենք նաև՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների Էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու համար և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած Էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով Էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, արդյոք առկա է Էական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է Էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր

Եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեության իրականացման դադարեցմանը:

- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները և գնահատում ենք, թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են իրենց հիմքում ընկած գործառնություններն ու իրադարձություններն այնպիսի ձևով, որը թույլ է տալիս ապահովել ճշմարիտ ներկայացում:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, տեղեկացնում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Տիգրան Գասպարյան
Ղեկավար գործընկեր, «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ-ի տնօրեն

KPMG Armenia LLC

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
6 ապրիլի 2021թ.

	Ծնթգ.	2020թ. հազ. դրամ	2019թ. հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	5	6,409,130	6,802,190
Տոկոսային ծախս	5	(3,688,592)	(3,951,721)
Չուտ տոկոսային եկամուտ	5	2,720,538	2,850,469
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ		139,815	141,265
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս		(101,850)	(91,278)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով գուտ եկամուտ		37,965	49,987
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից		50,199	45,174
Չուտ իրացված օգուտ ներդրումային արժեթղթերի գծով		1,087,548	-
Չուտ այլ գործառնական եկամուտ/(ծախսեր)		(135,127)	293,293
Գործառնական եկամուտ		3,761,123	3,238,923
Ներդրումային արժեթղթերի, այլ ֆինանսական ակտիվների, հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվության հանձնառությունների արժեզրկման վերականգնում/(արժեզրկումից կորուստներ)	6	(328,791)	43,632
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(869,408)	(765,472)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	7	(722,045)	(555,717)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		1,840,879	1,961,366
Շահութահարկի գծով ծախս	8	(414,289)	(426,636)
Շահույթ տարվա համար		1,426,590	1,534,730
Այլ համապարփակ (վնաս)/եկամուտ տարվա համար առանց շահութահարկի			
<i>Հողվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստի շարժ.			
- իրական արժեքի գուտ փոփոխություն		(679,794)	1,032,346
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար		(943,238)	-
Այլ համապարփակ (վնաս)/եկամուտ տարվա համար առանց շահութահարկի		(1,623,032)	1,032,346
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ/(վնաս) տարվա համար		(196,442)	2,567,076

6-ից 85-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2021թ. ապրիլի 6-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

 Հայկ Ստեփանյան
 Գլխավոր գործադիր տնօրեն

 Անի Սարգսյան
 Ֆինանսների և վարչարարության
 գլխավոր վարչության ղեկավար

	Ծնթգ.	2020թ. հազ. դրամ	2019թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	9	17,329,089	15,249,753
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	10	5,898,754	6,687,361
Բանկերին տրված վարկեր	11	9,528,405	17,013,239
Հանախորդներին տրված վարկեր	12	39,321,912	34,517,722
Ներդրումային արժեթղթեր	13	27,059,431	34,981,288
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալված գույքի համապատասխան բարելավումներ	14	637,569	491,361
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	15	2,259,864	1,411,137
Առգրավված ակտիվներ	12	881,686	832,586
Այլ ակտիվներ		199,134	284,363
		103,115,844	111,468,810
ԸՆԴՊՄՆԵՐ ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
ՊԵՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ		687,406	694,701
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	16	58,995,826	68,172,012
Այլ ներգրավված միջոցներ	17	3,908,835	3,757,424
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	17, 18	8,874,650	7,659,172
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		64,301	137,877
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ		301,531	505,369
Վարձակալության գծով պարտավորություն		458,508	479,726
Այլ պարտավորություններ		308,580	349,880
		73,599,637	81,756,161
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՎԻՏԱԿ			
Բաժնետիրական կապիտալ	19	26,249,100	26,249,100
Էմիսիոն եկամուտ		257,149	257,149
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ		768,506	2,391,538
Զբաղիված շահույթ/(կուտակված վնաս)		2,241,452	814,862
		29,516,207	29,712,649
ԸՆԴՊՄՆԵՐ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՎԻՏԱԿ		103,115,844	111,468,810

	2020թ. հազ. դրամ	2019թ. հազ. դրամ
ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ		
Ստացված տոկոսներ	6,495,603	6,792,652
Վճարված տոկոսներ	(4,030,741)	(3,643,238)
Ստացված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	139,290	141,536
Վճարված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	(101,803)	(91,246)
Չուտ մուտքեր ներդրումային արժեթղթերով գործառնություններից	1,133,960	-
Չուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնություններից	113,485	83,881
Վճարված հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի)	(10,958)	(150,144)
Աշխատավարձ և այլ վճարումներ աշխատակիցներին	(883,488)	(692,291)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(558,699)	(442,824)
Այլ վճարումներ	(136,757)	(141,742)
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում		
Ներդրումային արժեթղթեր	5,742,425	(2,694,649)
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	1,127,145	(1,042,672)
Բանկերին տրված վարկեր	8,574,875	(7,954,573)
Հանախորդներին տրված վարկեր	(2,860,221)	27,584
Առգրավված ակտիվներ	(12,024)	588,630
Այլ ակտիվներ	12,675	23,251
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում)		
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	5,696	(342,673)
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	(12,284,529)	14,586,879
Այլ պարտավորություններ	(107,923)	29,857
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական հոսքեր՝ նախքան շահութահարկի վճարումը	2,358,011	5,078,218
Վճարված շահութահարկ	(333,631)	(238,183)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական հոսքեր	2,024,380	4,840,035
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերումներ	(1,050,376)	(232,968)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական հոսքեր	(1,050,376)	(232,968)
ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՍՏԱՑՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ		
Այլ փոխառությունների մարում	(77,848)	(402,768)
Վարձավճարներ	(70,322)	(21,726)
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական հոսքեր	(148,170)	(424,494)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	825,834	4,182,573
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	1,252,925	(129,587)
Պարաբային կորստի գծով պահուստի փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	577	(1,176)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	15,249,753	11,197,943
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	9 17,329,089	15,249,753

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	Զբաղիչ շահույթ/ (կուտակված վնաս)	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	26,249,100	257,149	1,359,192	(719,868)	27,145,573
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ					
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	1,534,730	1,534,730
Այլ համապարփակ եկամուտ					
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ.					
- իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	1,032,346	-	1,032,346
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	-	-	-
Ընդամենը այլ համապարփակ եկամուտ	-	-	1,032,346	-	1,032,346
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	-	-	1,032,346	1,534,730	2,567,076
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	26,249,100	257,149	2,391,538	814,862	29,712,649
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	26,249,100	257,149	2,391,538	814,862	29,712,649
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ					
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	1,426,590	1,426,590
Այլ համապարփակ եկամուտ					
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ.					
- իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(679,794)	-	(679,794)
- շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(943,238)	-	(943,238)
Ընդամենը այլ համապարփակ վնաս	-	-	(1,623,032)	-	(1,623,032)
Ընդամենը համապարփակ վնաս տարվա համար	-	-	(1,623,032)	1,426,590	(196,442)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	26,249,100	257,149	768,506	2,241,452	29,516,207

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ն («Բանկ») հիմնադրվել է 2007թ-ին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների, ինչպես նաև արժեթղթերով և արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների երաշխավորման համակարգի անդամ է:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Ամիրյան փ. 18/3: Բանկն ունի երեք մասնաճյուղ:

Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Բանկի սեփականատերն է «Բիբլոս Բանկ Էս.Էլ.Էլ»-ին: Բանկի վերջնական վերահսկող անձն է պրն. Ֆրանսուա Բասիլը:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները բացահայտված են Ծանոթագրություն 24-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

COVID-19 համավարակը, Լեռնային Ղարաբաղում 2020թ. սեպտեմբերին վերսկսված զինված հակամարտության հետ մեկտեղ, հանգեցրեցին տնտեսության անկմանը: Այնուամենայնիվ, հրադադարի մասին համաձայնագիրը Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ և COVID-19 վիճակագրական տվյալների դրական միտումները թույլ տվեցին կառավարությանը վերաբացել տնտեսական գործունեությունը, շատ քիչ սահմանափակումներով՝ տեղիք տալով դրական ակնկալիքների:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության դեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել դեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության հավաստում

Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԸ-ի պաշտոնական փոխարժեքներն էին համապատասխանաբար 522.59 դրամ և 479.7 դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի համար համար:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար դեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն են ունեցել ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում:

- ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի շրջանակում պահվում են ակտիվները, և գնահատում, արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 3 (ե) (i):
- չափանիշների սահմանում որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի ան սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրություն և հաստատում – Ծանոթագրություն 19 (բ):

Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում:

- ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. որոշել ելակետային տվյալներն ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոդելի համար, այդ թվում՝ ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը – Ծանոթագրություն 19 (բ),

- ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի գնահատում – Ծանոթագրություն 25,
- կապակցված կողմից ստացված փոխառությունների և մայր կազմակերպությունից ստացված ստորադաս փոխառությունների ֆորվարդների և օպցիոնների իրական արժեք – Ծանոթագրություններ 16 և 17:

COVID-19 համաճարակով պայմանավորված աճող տնտեսական անորոշության ժամանակաշրջանում ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» կիրառման վերաբերյալ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի վերջին առաջարկությունների համաձայն՝ Բանկը վերագնահատել է ակնկալվող պարտքային կորուստները թարմացնելով մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումների հիման վրա իրականացվող ճշգրտումների մոդելները՝ արտացոլելու համար ընթացիկ տնտեսական պայմանները, և վերլուծել է մոդելի կանխատեսման ճշգրտությունը՝ հաշվի առնելով COVID-19-ով պայմանավորված տնտեսական անկումը: Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումների հիման վրա իրականացվող ճշգրտումների միջին մակարդակի աճը կազմում է 0%-ից 33.8%:

Անհատական հիմունքով գնահատվող վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները նույնպես վերագնահատվել են՝ օգտագործելով հաճախորդների գործունեության վրա ընթացիկ միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ ամենավերջին տեղեկատվությունը:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի փոփոխություններ

Բանկը ժամկետից շուտ է կիրառել «*Կարձակալության գծով զիջումները COVID-19 համավարակի հետ կապված*» ՖՀՄՍ 16-ի փոփոխություն, որը Բանկից չի պահանջվում գնահատել, թե արդյոք COVID-19 համավարակի հետ կապված վարձակալության գծով զիջումները հանդիսանում են վարձակալության վերափոխումներ: Բանկի կողմից ժամկետից շուտ չեն կիրառվել հրապարակված, սակայն դեռևս ուժի մեջ չմտած որևէ այլ ստանդարտներ, մեկնաբանություններ կամ փոփոխություններ:

Բանկը կիրառել է ստորև ներկայացված 2020թ. հունվարի 1-ից գործող մի շարք այլ փոփոխություններ, որոնք սակայն ազդեցություն չունեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(i) ՖՀՄՍ 3 փոփոխություններ. «Բիզնես» տերմինի սահմանում

ՖՀՄՍ 3-ի փոփոխությունը հստակեցնում է, որ բիզնես համարվելու համար գործունեությունների և ակտիվների փոխկապակցված ամբողջությունը պետք է առնվազն ներառի մուտքային գործոն և բովանդակային գործընթաց, որոնք միասին էապես նպաստում են արդյունք ստեղծելու հնարավորությանը: Բացի այդ, հստակեցվում է, որ բիզնեսը կարող է գոյություն ունենալ առանց ներառելու արդյունքների ստեղծման համար անհրաժեշտ բոլոր մուտքային գործոնները և գործընթացները: Այս փոփոխություններն ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, սակայն կարող են ազդուցություն ունենալ ապագա ժամանակաշրջանների վրա, եթե Բանկը կնքի բիզնեսի միավորման գործարք:

(ii) ՖՀՄՍ 7, ՖՀՄՍ 9 և ՀՀՄՍ 39 փոփոխություններ. Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում

ՖՀՄՍ 9 և ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. Ծանաչում և չափում» փոփոխությունները տրամադրում են մի շարք ազատումներ, որոնք գործում են բոլոր այն հեջավորման հարաբերությունների համար, որոնց վրա ուղղակի ազդեցություն ունի ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումը: Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումն ազդեցություն ունի հեջավորման հարաբերության վրա, եթե բարեփոխումը հանգեցնում է անորոշությունների հեջավորված հոդվածի կամ հեջավորման գործիքի ուղենիշային դրամական հոսքերի ժամկետների և գումարների հետ կապված: Այս փոփոխություններն ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, քանի որ Բանկը չունի տոկոսադրույքի հեջ:

(iii) ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ 8 փոփոխություններ. «Էական» տերմինի սահմանում

Փոփոխությունները տալիս են «Էական» տերմինի նոր սահմանում, համաձայն որի «տեղեկատվությունը համարվում է էական, եթե կարելի է խելամտորեն ակնկալել, որ վերջինիս բացթողումը, խեղաթյուրումը կամ հստակ չտարանջատումը կարող է ազդել այն որոշումների վրա, որոնք կայացվում են ընդհանուր նշանակության ֆինանսական հաշվետվությունների հիմնական օգտագործողների կողմից այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա, որոնք ֆինանսական տեղեկատվություն են տրամադրում որոշակի հաշվետու կազմակերպության վերաբերյալ:»

Փոփոխությունները պարզաբանում են, որ էականությունը կախված է տեղեկատվության բնույթից կամ չափից, թե արդյոք տեղեկատվությունն առանձին կամ այլ տեղեկատվության հետ միասին էական է ֆինանսական հաշվետվությունների համատեքստում: Տեղեկատվության բացթողումը համարվում է էական, եթե կարելի է խելամտորեն ակնկալել, որ այն կարող է ազդել հիմնական օգտագործողների կողմից կայացվող որոշումների վրա: Այս փոփոխությունն ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և չի ակնկալվում, որ ազդեցություն կունենան ապագայում:

(iv) 2018թ. մարտի 29-ին հրապարակված Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքներ

Հայեցակարգային հիմունքներն իրենցից ստանդարտներ չեն ներկայացնում, և դրանցում ներառված հասկացությունները չեն գերակայում որևէ ստանդարտի հասկացությունների կամ պահանջների նկատմամբ: Հայեցակարգային հիմունքների նպատակն է աջակցել Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդին ստանդարտների մշակման գործում, օգնել կազմողներին մշակել հետևողական հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, այն դեպքերում, երբ չկան գործող ստանդարտներ և աջակցել բոլոր կողմերին ստանդարտները հասկանալու և մեկնաբանելու գործում:

Վերանայված Հայեցակարգային հիմունքները ներառում են որոշ նոր հասկացողություններ, տրամադրում են ակտիվների և պարտավորությունների թարմացված սահմանումներ և ճանաչման չափանիշներ, պարզաբանում են որոշ կարևոր հասկացողություններ: Այս փոփոխություններն ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Բացառությամբ Ծանոթագրություն 3-ում բացահայտված փոփոխությունների, ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ վանառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների վերահաշվարկից առաջացող տարբերությունների, բացի այն դեպքերից, երբ տարբերությունն առաջանում է արժեզրկման պատճառով, որի դեպքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված փոխարժեքային տարբերությունները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներ են կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԲ-ում և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): ՀՀ ԿԲ-ում պահվող նվազագույն պահուստային ավանդը չի համարվում դրամական միջոցների համարժեք, քանի որ դրանից միջոցների ելքագրումը սահմանափակված է: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտաքային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է յոդացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Ներկայացում

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

(դ) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 3 (զ)):

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքների գծով միջնորդավճարները, տեղաբաշխման գծով միջնորդավճարները և վարկի սինդիկացման միջնորդավճարները, ճանաչվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխատվության հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրմանը, ապա համապատասխան փոխատվության հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հանախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

(i) Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտները և կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտը և կորուստները:

- արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստ և հակադարձումներ և
- արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ և վնասներ:

Երբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ կորուստը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս:

Առևտրական նպատակով չափվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Ծահարաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահարաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ

համապատասխան ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապատասխան ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այդպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապատասխան ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պամանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի

Ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեզրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չսփվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չսփվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

(ii) Ապահանջում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Բանկը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապահանջելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապահանջված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ կորստի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չսփվող նախորդված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապահանջման ժամանակ, ինչպես բացատրվում է Ծանոթագրություն 3 (ե) (i) կետում: Ապահանջման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապահանջվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխատվությունը և վաճառքի ու հետզնման գործարքները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այդ ֆինանսական ակտիվում իր շարունակվող ներգրավվածության չափով, որն այն չափն է, որով Բանկը ենթարկվում է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

(iii) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապահանջվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապահանջումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապահանջման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը:

Եթե դրամական հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով հետ ստանալ/վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես փոփոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրսգրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես՝ ստորև դուրսգրման

քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապահանջման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկն իրականացնում է նաև որակական գնահատում գնահատելու համար փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապահանջմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես փոփոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Փոփոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները զուտ ստացված վճարներով և զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապահանջման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով փոփոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար

օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

(iv) Արժեզրկում

Տես նաև Ծանոթագրություն 19 (բ):

Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր և
- փոխատվության հանձնառություններ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Բանկը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով.

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք համարվում են ցածր պարտքային ռիսկ ունեցող հաշվետու ասմաթվի դրությամբ և
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն չի անել սկզբնական ճանաչումից ի վեր (տես՝ Ծանոթագրություն 19 (բ)):

Բանկը չի կիրառում ցածր պարտքային ռիսկի հետ կապված ազատումը որևէ ֆինանսական գործիքի համար:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ասմաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտագանգման դեպքերից: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ամբողջ ժամկետում պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են այն ակնկալվող պարտքային կորուստներ, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտագանգման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվետու ասմաթվի դրությամբ.* որպես բոլոր դրամական պակասուրդների ներկա արժեք (դրամական պակասուրդը պայմանագրին համապատասխան Բանկին հասանելիք դրամական հոսքերի և Բանկի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է),
- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են հաշվետու ասմաթվի դրությամբ.* որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,

- չօգտագործված փոխառության հանձնառություններ. որպես հետևյալ նշվածների միջև տարբերության ներկա արժեք՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի, որոնք ենթակա են վճարման Բանկին, եթե օգտագործում է փոխառությունը ստանալու իրավունքը, և այն դրամական հոսքերի, որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր. որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք փոխհատուցում են տիրապետողին կրած պարտքային կորուստը՝ հանած այն գումարները, որոնք Բանկն ակնկալում է հետ ստանալ:

Տես նաև Ծանոթագրություն 19 (բ):

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերաբանակցվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելու անհրաժեշտությունը (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (ii)), և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում (տես՝ Ծանոթագրություն 19 (բ)):
- Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում, որը զեղչվում է ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է անորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից (որոնք դիտարկում ենք որպես 3-րդ փուլի ֆինանսական ակտիվներ): Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, եթե տեղի են ունցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցությունը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կաննկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, անհատներին տրվող վարկերի դեպքում պարտքային առումով արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման պարտքային առումով արժեզրկված լինելը գնահատելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- Վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում:
- Վարկունակության վարկանիշային գործակալությունների գնահատումները:
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:
- Պարտքի պայմանների վերանայման հավանակությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու պատճառով:
- Գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս որպես «վերջին հնարավոր վարկատու» տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն, ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Սա ներառում է նշված մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով կորստի պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր՝ սովորաբար որպես պահուստ,
- երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարող նույնականացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին՝ Բանկը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և
- իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների փոխհատուցման Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

Ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի մաս չհաղիսացող ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բանկը գնահատում է, արդյոք ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, որը հաշվառվում է որպես այդ գործիքի բաղադրիչ, թե առանձին հաշվառվող պայմանագիր: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- արդյոք երաշխավորությունը նախատեսված է պարտքային գործիքի պայմանագրի պայմաններով,
- արդյոք երաշխավորության պայմանագիրը կնքվել է պարտքային գործիքի պայմանագրի հետ նույն ժամանակ և հաշվի առնելով վերջինիս պայմանները և
- արդյոք երաշխավորությունը տրամադրվել է փոխառուի մայր կազմակերպության կամ փոխառուի խմբի անդամ հանդիսացող որևէ այլ կազմակերպության կողմից:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչման հետ կապված վճարվելիք ցանկացած հավելանար հաշվառվում է որպես այդ ակտիվի ձեռքբերման գործարքի գծով ծախսում: Պարտքային գործիքի իրական արժեքը և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս Բանկը հաշվի է առնում երաշխավորությամբ ապահովվող պաշտպանության ազդեցությունը:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը չի հանդիսանում պարտքային գործիքի անբաժանելի տարր, ապա այն ճանաչում է ակտիվ, որն իրենից ներկայացնում է երաշխավորության հավելավճարի գծով կանխավճար, և պարտքային կորուստների դիմաց փոխհատուցում ստանալու իրավունք: Կանխավճարի տեսքով վճարված հավելավճարի գծով ակտիվը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը, որի համար ստացվել է երաշխավորությունը, ոչ պարտքային առումով արժեզրկված է և ոչ էլ ենթարկվել է պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի երաշխավորությունը ստանալու պահին: Այս ակտիվները ճանաչվում են «այլ ակտիվներ» հոդվածի կազմում: Բանկը փոխհատուցման իրավունքի գծով օգուտները կամ կորուստները ներկայացնում է շահույթում կամ վնասում՝ «պարտքային ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում:

(v) Նախորոշում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը որոշ ֆինանսական ակտիվներ նախորոշել է որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, քանի որ նման նախորոշումը վերացնում է կամ էապես նվազեցնում է այն հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը որոշ ֆինանսական պարտավորություններ նախորոշել է որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող հետևյալ հանգամանքներից որևէ մեկում.

- պարտավորությունները կառավարվում, գնահատվում և ներկայացվում են նեքին հաշվետվություններում իրական արժեքի հիմունքով, կամ
- նախորոշումը վերացնում կամ էապես նվազեցնում է այն հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

(գ) Պարունակվող ածանցյալ գործիքներ

Ածանցյալ գործիքները կարող են պարունակվել մեկ այլ պայմանագրում (հիմնական պայմանագիր): Բանկը պարունակվող ածանցյալ գործիքները հաշվառում է հիմնական պայմանագրից առանձին, երբ.

- հիմնական պայմանագիրը չի հանդիսանում ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում գտնվող ակտիվ,
- հիմնական պայմանագիրն ինքնին չի հաշվառվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող,
- պարունակվող ածանցյալ գործիքի պայմանները կհամապատասխանեն ածանցյալ գործիքի սահմանմանը, եթե ներառվելին առանձին պայմանագրում և
- պարունակվող ածանցյալ գործիքի տնտեսական բնութագրերը և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն հիմնական պայմանագրի տնտեսական բնութագրերի և ռիսկերի հետ:

Առանձնացված պարունակվող ածանցյալ գործիքները չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչելով շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կազմում են որակվող դրամական հոսքերի կամ գուտ ներդրման հեջավորման փոխհարաբերության մաս:

(ե) Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(ը) Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է.

- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերը (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (i)) և
- բաժնային ներդրումային արժեթղթերը, որոնք նախորդված են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (i)):

(թ) Ավանդներ, թողարկված պարտքային արժեթղթեր և ստորադաս պարտավորություններ

Ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ հանած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը պարտավորությունները նախորդում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

(ժ) Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դերքիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք չափվում են հետևյալ նշվածներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստից (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)) և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը: Բանկը չունի իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող փոխատվության հանձնառություններ:

Այլ փոխատվության հանձնառությունների համար Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ (տես Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)) ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացող պարտավորությունները ներառվում են պահուստների կազմում:

(h) Հիմնական միջոցներ

(i) Մեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր 50 տարի
- համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ 1-8 տարի
- գույք 8 տարի
- փոխադրամիջոցներ 5 տարի

Վարձակալված գույքի բարելավումների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից և վարձակալության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում:

(j) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման և ներդրման ծախսումները կապիտալացվում են համապատասխան ոչ նյութական արժեքի ինքնարժեքին:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները կազմում են 1-ից 10 տարի:

(k) Առգրավված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է առգրավված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն ունի իրացման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Առգրավված ակտիվները չափվում են հետևյալ երկու մեծությունների նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչման պահին առգրավված ակտիվները չափվում են այն վարկի հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցություն՝ ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, իրենից ներկայացնում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում՝ հանած հարակից վաճառքի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո առգրավված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Առգրավված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են գուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ծ) Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը գեղջվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով գեղջման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքներից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքներ չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

(կ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտաձուլ: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են գեղջելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջման մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

(հ) Բաժնետիրական կապիտալ

(i) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկերի:

(ii) Էմիսիոն եկամուտ

Թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքից ավել վճարվող գումարը ճանաչվում է որպես Էմիսիոն եկամուտ:

(iii) Ծահաբաժիններ

Ծահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակաշրջանում, երբ հայտարարվում են:

(ձ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում արտագույվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ չեն ճանաչվում այն ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Բանկն ունի ունի ընթացիկ հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, որոնք մտադիր են կամ մարել ընթացիկ հարկային պարտավորությունները և ակտիվներ գուտ հիմունքով, կամ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները միաժամանակ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են չափով, որքանով հավանական է ապագա հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և զեղչերը: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են չափով, որքանով առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները:

(դ) Հրապարակված, սակայն դեռևս ուժի մեջ չմտած ստանդարտներ

Մի շարք նոր ստանդարտներ և ստանդարտների փոփոխություններ գործում են 2020թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Բանկը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները: Ստորև ներկայացված փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանություններն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ա. Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսումներ (ՀՀՄՄ 37 փոփոխություններ)

Փոփոխությունները հստակեցնում են, թե որ ծախսումներն է Բանկը ներառում պայմանագրի անբարենպաստ լինելը գնահատելու համար պայմանագրի կատարման ծախսումները որոշելիս: Փոփոխությունները գործում են 2022թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար՝ փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառելու ամսաթվի դրությամբ առկա պայմանագրերի համար:

Բ. Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում. Փուլ 2 (ՖՀՄՄ 9, ՀՀՄՄ 39, ՖՀՄՄ 7, ՖՀՄՄ 4 և ՖՀՄՄ 16 փոփոխություններ)

Փոփոխություններն անդրադառնում են այն հարցերին, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում, ներառյալ փոփոխությունների ազդեցությունը պայմանագրային դրամական հոսքերի կամ հեջավորման հարաբերությունների վրա՝ ուղենիշային տոկոսադրույքն այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքով փոխարինելու դեպքում: Փոփոխությունները նախատեսում են ազատում ՖՀՄՄ 9, ՀՀՄՄ 39, ՖՀՄՄ 7, ՖՀՄՄ 4 և ՖՀՄՄ 16 որոշակի պահանջներից, որոնք վերաբերում են.

- ֆինանսական ակտիվների, ֆինանսական պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների հետ կապված պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություններին և
- հեջի հաշվառմանը:

(i) Դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություն

Փոփոխությունները Բանկից կպահանջեն հաշվառել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության գծով պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխությունը, որը պահանջվում է ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխմամբ՝ թարմացնելով ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը:

(ii) Հեջի հաշվառում

Փոփոխությունները նախատեսում են բացառություններ հեջի հաշվառման պահանջների հետ կապված հետևյալ ոլորտներում.

- Թույլ տալ փոփոխություն հեջավորման հարաբերության նախորդման հետ կապված բարեփոխմամբ պահանջվող փոփոխություններն արտացոլելու համար:
- Բարեփոխմամբ պահանջվող փոփոխություններն արտացոլելու համար դրամական հոսքերի հեջում հեջավորված հոդվածի գծով փոփոխություն կատարելիս՝ դրամական հոսքերի հեջի պահուստում կուտակված գումարը կդիտարկվի որպես հիմնված այն այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքի վրա, որով որոշվում են հեջավորված ապագա դրամական հոսքերը:
- Երբ հողվածների խումբը նախորդվում է որպես հեջավորված հողված, և խմբի հողվածի հետ կապված կատարվում է փոփոխություն բարեփոխմամբ պահանջվող փոփոխություններն արտացոլելու համար, հեջավորված հողվածները բաշխվում են ենթախմբերի հեջավորվող ուղենիշային տոկոսադրույքների հիման վրա:
- Եթե Բանկը ողջամտորեն ակնկալում է, որ այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքն առանձին նույնականացվող է 24 ամսվա ընթացքում, ապա չի արգելվում տոկոսադրույքը նախորդել որպես պայմանագրորեն չհատկորոշված ռիսկային բաղադրիչ, եթե այն առանձին նույնականացվող չէ նախորդման ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Բացահայտում

Փոփոխությունները Բանկից կպահանջեն բացահայտել լրացուցիչ տեղեկատվություն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում առաջացող ռիսկերին Բանկի ենթարկվածության և ռիսկերի կառավարման համար իրականացվող համապատասխան գործունեության վերաբերյալ:

9. Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Հիմնական միջոցներ. Մուտքեր նախքան նպատակային օգտագործումը (ՀՀՄՄ 16-ի փոփոխություններ)
- Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքներին հղումներ (ՖՀՄՄ 3-ի փոփոխություններ)
- Պարտավորությունների դասակարգում ընթացիկ և ոչ ընթացիկ պարտավորությունների (ՀՀՄՄ 1-ի փոփոխություններ)
- ՖՀՄՄ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» և ՖՀՄՄ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» փոփոխություններ

5 Չուստ տոկոսային եկամուտ

	2020թ. հազ. դրամ	2019թ. հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	3,153,615	2,980,775
Ներդրումային արժեթղթեր	2,712,087	2,960,497
Բանկերին տրված վարկեր	402,262	492,783
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	125,959	353,368
Այլ	15,207	14,767
	6,409,130	6,802,190
Տոկոսային ծախս		
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	2,766,703	3,068,144
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	507,348	491,821
Այլ ներգրավված միջոցներ	310,556	324,044
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	54,324	58,503
Վարձակալության գծով ծախս	49,112	9,209
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	549	-
	3,688,592	3,951,721
	2,720,538	2,850,469

6 Ներդրումային արժեթղթերի, այլ ֆինանսական ակտիվների, հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվության հանձնառությունների արժեզրկման վերականգնում/(արժեզրկումից կորուստներ)

	2020թ. հազ. դրամ	2019թ. հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվության հանձնառություններ	(367,029)	77,029
Ներդրումային արժեթղթեր և այլ ֆինանսական ակտիվներ	38,238	(33,397)
	(328,791)	43,632

7 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2020թ. հազ. դրամ	2019թ. հազ. դրամ
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	139,332	78,332
Գովազդ և շուկայավարում	109,613	111,821
Համակարգչային ծրագրերի սպասարկում	81,073	56,927
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	60,395	73,838
Ապահովագրություն	54,824	42,827
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	51,939	34,918
Անվտանգության ծառայություն	32,508	26,396
Մասնագիտական ծառայություններ	28,902	35,101
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	20,318	18,220
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	20,250	-
Դասընթացներ	9,393	5,010
Գրասենյակային ծախսեր	8,537	6,461
Անդամակցության ծախսեր	7,526	7,575
Իրավաբանական ծառայություններ	7,440	5,940
Ավտոմեքենաների տեխնիկական սպասարկման ծախսեր	5,986	6,353
Գործուղման ծախսեր	-	4,336
Այլ	84,009	41,662
	722,045	555,717

8 Շահութահարկ

	2020թ. հազ. դրամ	2019թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	(207,931)	(289,909)
Պակաս հաշվարկված հարկ նախորդ տարում	(53,920)	(29,885)
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(152,438)	(106,842)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	(414,289)	(426,636)

2020թ-ին ընթացիկ հարկի գծով կիրառելի հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2019թ-ին՝ 20%):

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2020թ. հազ. դրամ	%	2019թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	1,840,879		1,961,366	
Շահութահարկ՝ հարկի կիրառելի դրույքաչափով	(331,358)	(18)	(392,273)	(20)
Զնվազեցվող ծախսեր	(29,011)	(1.6)	239	-
Հարկի դրույքի նվազեցման հետևանք*	-	-	(4,717)	(0.2)
Պակաս հաշվարկված հարկ նախորդ տարում	(53,920)	(3)	(29,885)	-
	(414,289)	(22.6)	(426,636)	(22)

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են գուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև ներկայացված են ժամանակավոր տարբերությունների փոսփոխությունները 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

2020թ. հազ. դրամ	1 հունվարի 2020թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(5,525)	2,647	-	(2,878)
Ներդրումային արժեթղթեր	(503,997)	(1,895)	356,276	(149,616)
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(12,037)	1,419	-	(10,618)
Բանկերին տրված վարկեր	(20,323)	13,845	-	(6,478)
Հանախորդներին տրված վարկեր	49,140	(166,127)	-	(116,987)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(9,030)	(673)	-	(9,703)
Այլ ակտիվներ	5,470	796	-	6,266
Այլ պարտավորություններ	(9,067)	(2,450)	-	(11,517)
	(505,369)	(152,438)	356,276	(301,531)

2019թ.	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված			
հազ. դրամ	1 հունվարի 2019թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	արդյունքում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,902)	(3,623)	-	(5,525)
Ներդրումային արժեթղթեր	(296,282)	-	(228,721)	(525,003)
Ներդրումային արժեթղթեր	-	21,006	-	21,006
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(11,291)	(746)	-	(12,037)
Բանկերին տրված վարկեր	(18,207)	(2,116)	-	(20,323)
Հանախորդներին տրված վարկեր	170,123	(120,983)	-	49,140
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(8,951)	(79)	-	(9,030)
Այլ ակտիվներ	5,649	(179)	-	5,470
Այլ պարտավորություններ	(8,945)	(122)	-	(9,067)
	(169,806)	(106,842)	(228,721)	(505,369)

(բ) Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված շահույթահարկ

Ստորև ներկայացված են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի բաղադրիչներին վերաբերող հարկային հետևանքները 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	2020թ.			2019թ.		
	Գումարը նախքան հարկումը	Հարկի գծով ծախս	Գումարը հարկումից հետո	Գումարը նախքան հարկումը	Հարկի գծով ծախս	Գումարը հարկումից հետո
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	(829,017)	149,223	(679,794)	1,261,067	(228,721)	1,032,346
Շահույթ կամ վնաս փոխանցված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	(1,150,290)	207,052	(943,238)	-	-	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	(1,979,307)	356,275	(1,623,032)	1,261,067	(228,721)	1,032,346

9 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
Կանխիկ	720,060	324,818
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները	14,936,789	11,724,645
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
– Ca վարկանիշով	-	1,149,539
– B- -ից BBB- վարկանիշով	2,951	10,033
– Առանց վարկանիշի	1,670,032	2,042,038
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	1,672,983	3,201,610
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	17,329,832	15,251,073
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(743)	(1,320)
Ընդամենը զուտ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	17,329,089	15,249,753

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող այնպիսի բանկ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի (2019թ-ին՝ ոչ մի բանկ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում

Նոստրո հաշիվները վնարահաշվարկային գործունեությանը վերաբերող ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդներ են, որոնք կարող են ելքագրվել տարեվերջին:

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոնացված դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ՀՀ ԿԲ-ում՝ ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների 2%-ի չափով և արտարժույթով ներգրավված միջոցների 18%-ի չափով: Օրենսդրությամբ չի սահմանափակվում այս միջոցների ելքագրումը, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում ՀՀ դրամով և արտարժույթով ներգրավված գումարների գծով պահուստի նվազագույն միջին ամսական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ում պահվող նոստրո հաշիվներում ներառված է 8,250,801 հազար դրամ գումարով պարտադիր պահուստը ՀՀ դրամով և արտարժույթով ներգրավված գումարների համար (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 7,230,667 հազար դրամ):

10 Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
B -ից B+ վարկանիշով	1,210,106	4,525,581
Առանց վարկանիշի	4,688,648	2,161,780
	5,898,754	6,687,361

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող որևէ բանկ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մեկ բանկ), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում էր 3,109,130 հազար դրամ:

Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները ենթակա են վճարման խոշոր հայկական բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից: Այս գումարներն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գրավ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների դիմաց գրավադրված էին 6,181,546 հազար դրամ իրական արժեքով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության արժեթղթերը (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 7,205,553 հազար դրամ):

11 Բանկերին տրված վարկեր

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոնացված միջոց	170,000	170,000
Վարկեր և ավանդներ այլ բանկերում		
– AA- -ից A+ վարկանիշով	86,678	79,255
– B- -ից B+ վարկանիշով	6,804,106	11,521,646
– Առանց վարկանիշի	2,525,801	5,298,426
Ընդամենը վարկեր և ավանդներ այլ բանկերում	9,416,586	16,899,327
Ընդամենը բանկերին տրված համախառն վարկեր	9,586,586	17,069,327
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(58,180)	(56,088)
Ընդամենը բանկերին տրված զուտ վարկեր	9,528,406	17,013,239

Բանկերին տրված վարկերը ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն և ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Բանկերին տրված բոլոր վարկերը և փոխառվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ AA- -ից A+ վարկանիշով բանկերի վարկերի և ավանդների կազմում ներառված է 86,678 հազար դրամ գումարը (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 79,255 հազար դրամ), որը Europay International համակարգում անդամակցության դիմաց սառեցված ավանդն է HSBC Bank Plc-ում:

(ա) ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոնացված միջոց

ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոնացված միջոցը վարկային քարտերով գործառնությունների համար դեպոնացված ոչ տոկոսակիր միջոց է, որը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կանոնակարգերի համաձայն և որի ելքագրումը սահմանափակված է:

(բ) Բանկերին տրված վարկերի կենտրոնացում

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող մեկ բանկ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու բանկ), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 5,235,134 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 9,602,610 հազար դրամ):

12 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր		
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր		
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	20,578,611	19,330,935
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	2,016,361	1,776,456
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	22,594,972	21,107,391
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	15,156,700	12,157,771
Անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր	748,696	889,732
Վարկային քարտեր	606,079	589,058
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	273,255	327,608
Անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկեր	253,442	235,839
Ավտովարկեր	171,685	238,469
Այլ	329,163	61,185
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	17,539,020	14,499,662
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	40,133,992	35,607,053
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(812,080)	(1,089,331)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված գուտ վարկեր	39,321,912	34,517,722

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակը

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2020թ.			Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	19,644,702	-	-	19,644,702
Ոչ ժամկետանց	-	276,432	-	276,432
Արժեզրկված վարկեր				
– 90-ից օրից ավել և 365 օրից պակաս ժամկետանց	-	-	308,328	308,328
– ավելի քան 360 օր ժամկետանց	-	-	349,149	349,149
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	-	276,432	657,477	933,909
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(226,514)	(60,302)	(258,990)	(545,806)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	19,418,188	216,130	398,487	20,032,805
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	1,799,382			1,799,382
Ոչ ժամկետանց	-	216,979	-	216,979
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	-	216,979	-	216,979
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(6,360)	(25,976)	-	(32,336)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	1,793,022	191,003	-	1,984,025
Իրավաբանական անձանց տրված համախառն վարկեր	21,444,084	493,411	657,477	22,594,972
Ընդամենը պարտքային կորստի գծով պահուստ	(232,874)	(86,278)	(258,990)	(578,142)
Իրավաբանական անձանց տրված ընդամենը զուտ վարկեր	21,211,210	407,133	398,487	22,016,830
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	14,066,590	-	-	14,066,590
– ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ		655,683	-	655,683
– մինչև 30 օր ժամկետանց	4,283	38,630	-	42,913
– 31-90 օր ժամկետանց	-	213,711	-	213,711
– 91-180 օր ժամկետանց	-	-	60,641	60,641
– 181-270 օր ժամկետանց	-	-	44,901	44,901
– ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	72,261	72,261
	14,070,873	908,024	177,803	15,156,700
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(42,686)	(116,871)	(29,230)	(188,787)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	14,028,187	791,153	148,573	14,967,913
Անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	651,125	-	-	651,125
– ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	62,796	-	62,796
– մինչև 30 օր ժամկետանց	5,680	-	-	5,680
– 31-90 օր ժամկետանց	-	7,120	-	7,120
– 91-180 օր ժամկետանց	-	-	5,048	5,048
– 181-270 օր ժամկետանց	-	-	11,182	11,182
– ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	5,745	5,745
	656,805	69,916	21,975	748,696
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(2,475)	(6,219)	(2,511)	(11,205)
Ընդամենը զուտ անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր	654,330	63,697	19,464	737,491

	31 դեկտեմբերի 2020թ.			
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Վարկային քարտեր				
– ոչ ժամկետանոց	546,385	-	-	546,385
– ոչ ժամկետանոց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	27,715	-	27,715
– մինչև 30 օր ժամկետանոց	24,036	-	-	24,036
– 31-90 օր ժամկետանոց	-	552	-	552
– 91-180 օր ժամկետանոց	-	-	7,391	7,391
	570,421	28,267	7,391	606,079
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(12,452)	(4,002)	(1,412)	(17,866)
Ընդամենը զուտ վարկային քարտեր	557,969	24,265	5,979	588,213
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
– ոչ ժամկետանոց	250,716	-	-	250,716
– ոչ ժամկետանոց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	15,866	-	15,866
– մինչև 30 օր ժամկետանոց	1,706	-	-	1,706
– 31-90 օր ժամկետանոց	-	50	-	50
– 91-180 օր ժամկետանոց	-	-	4,917	4,917
	252,422	15,916	4,917	273,255
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,598)	(3,396)	(1,787)	(6,781)
Ընդամենը զուտ աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	250,824	12,520	3,130	266,474
Ավտովարկեր				
– ոչ ժամկետանոց	154,420	-	-	154,420
– ոչ ժամկետանոց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	16,506	-	16,506
– ավելի քան 271 օր ժամկետանոց	-	-	759	759
	154,420	16,506	759	171,685
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(960)	(1,342)	(127)	(2,429)
Ընդամենը զուտ ավտովարկեր	153,460	15,164	632	169,256
Անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկեր				
– ոչ ժամկետանոց	218,921	-	-	218,921
– ոչ ժամկետանոց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	8,595	-	8,595
– մինչև 30 օր ժամկետանոց	23,883	-	-	23,883
– ավելի քան 271 օր ժամկետանոց	-	-	2,043	2,043
	242,804	8,595	2,043	253,442
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(6,268)	(323)	(279)	(6,870)
Ընդամենը զուտ անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկեր	236,536	8,272	1,764	246,572
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանոց	329,163	-	-	329,163
	329,163	-	-	329,163
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	-	-	-	-
Ֆիզիկական անձանց տրված զուտ այլ վարկեր	329,163	-	-	329,163
Ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր	16,276,908	1,047,224	214,888	17,539,020
Ընդամենը պարտքային կորստի գծով պահուստ ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով	(66,439)	(132,153)	(35,346)	(233,938)
Ֆիզիկական անձանց տրված ընդամենը զուտ վարկեր	16,210,469	915,071	179,542	17,305,082
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	37,421,679	1,322,204	578,029	39,321,912

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

31 դեկտեմբերի 2019թ.				
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	17,904,616	-	-	17,904,616
Արժեզրկված վարկեր				
– մինչև 90 օր ժամկետանց	-	609,159	-	609,159
– ավելի քան 360 օր ժամկետանց	-	-	817,160	817,160
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	-	609,159	817,160	1,426,319
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(189,906)	(80,926)	(727,273)	(998,105)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	17,714,710	528,233	89,887	18,332,830
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	1,776,456	-	-	1,776,456
Արժեզրկված վարկեր				
– ավելի քան 360 օր ժամկետանց	-	-	-	-
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	-	-	-	-
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(16,899)	-	-	(16,899)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	1,759,557	-	-	1,759,557
Իրավաբանական անձանց տրված համախառն վարկեր	19,681,072	609,159	817,160	21,107,391
Ընդամենը պարտքային կորստի գծով պահուստ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար	(206,805)	(80,926)	(727,273)	(1,015,004)
Իրավաբանական անձանց տրված ընդամենը զուտ վարկեր	19,474,267	528,233	89,887	20,092,387
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	11,668,788	-	-	11,668,788
– ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	233,006	-	233,006
– մինչև 30 օր ժամկետանց	38,446	-	-	38,446
– 31-90 օր ժամկետանց	-	65,763	-	65,763
– 91-180 օր ժամկետանց	-	-	49,702	49,702
– 181-270 օր ժամկետանց	-	-	53,061	53,061
– ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	49,005	49,005
	11,707,234	298,769	151,768	12,157,771
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(16,205)	(24,874)	(15,588)	(56,667)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	11,691,029	273,895	136,180	12,101,104
Անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	790,366	-	-	790,366
– ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	31,571	-	31,571
– մինչև 30 օր ժամկետանց	11,678	2,749	-	14,427
– 31-90 օր ժամկետանց	-	19,241	-	19,241
– 91-180 օր ժամկետանց	-	-	15,710	15,710
– 181-270 օր ժամկետանց	-	-	7,434	7,434
– ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	10,983	10,983
	802,044	53,561	34,127	889,732
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,273)	(2,476)	(2,137)	(5,886)
Ընդամենը զուտ անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր	800,771	51,085	31,990	883,846

	31 դեկտեմբերի 2019թ.			
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	314,218	-	-	314,218
– ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	8,371	-	8,371
– մինչև 30 օր ժամկետանց	3,955	-	-	3,955
– 31-90 օր ժամկետանց	-	1,064	-	1,064
	318,173	9,435	-	327,608
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,194)	(1,481)	-	(2,675)
Ընդամենը զուտ աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	316,979	7,954	-	324,933
Վարկային քարտեր				
– ոչ ժամկետանց	566,874	-	-	566,874
– ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	8,238	-	8,238
– մինչև 30 օր ժամկետանց	10,575	-	-	10,575
– 31-90 օր ժամկետանց	-	3,371	-	3,371
	577,449	11,609	-	589,058
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(5,955)	(1,142)	-	(7,097)
Ընդամենը զուտ վարկային քարտեր	571,494	10,467	-	581,961
Ավտովարկեր				
– ոչ ժամկետանց	235,629	-	-	235,629
– 31-90 օր ժամկետանց	412	-	-	412
– 91-180 օր ժամկետանց	-	-	1,016	1,016
– ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	1,412	1,412
	236,041	-	2,428	238,469
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(326)	-	(298)	(624)
Ընդամենը զուտ ավտովարկեր	235,715	-	2,130	237,845
Անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	227,540	-	-	227,540
– ոչ ժամկետանց Բանկում, սակայն դասված 2-րդ փուլ	-	8,299	-	8,299
	227,540	8,299	-	235,839
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,001)	(377)	-	(1,378)
Ընդամենը զուտ անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկեր	226,539	7,922	-	234,461
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	61,185	-	-	61,185
	61,185	-	-	61,185
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	-	-	-	-
Ֆիզիկական անձանց տրված զուտ այլ վարկեր	61,185	-	-	61,185
Ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր	13,929,666	381,673	188,323	14,499,662
Ընդամենը պարտքային կորստի գծով պահուստ	(25,954)	(30,350)	(18,023)	(74,327)
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով	13,903,712	351,323	170,300	14,425,335
Ֆիզիկական անձանց տրված ընդամենը զուտ վարկեր	33,377,979	879,556	260,187	34,517,722

(բ) Գրավի վերլուծություն

(i) Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերը ենթակա են վարկունակության գնահատման և արժեզրկման ստուգման անհատական հիմունքով: Իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդի ընդհանուր վճարունակությունը վերջինիս տրամադրված վարկի պարտքային որակի առավել տեղին ցուցանիշն է: Այնուամենայնիվ, գրավը տալիս է լրացուցիչ ապահովվածություն, և Բանկը որպես կանոն գրավ է պահանջում իրավաբանական անձանցից:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար ապահովություն ծառայող գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների վերաբերյալ (առանց արժեզրկման)՝ ըստ գրավի տեսակների:

31 դեկտեմբերի 2020թ.	Հաճախորդներին տրված վարկերի հաշվեկշռային արժեք	Գրավի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար	Գրավի իրական արժեքը վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար
հազ. դրամ			
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր			
Դրամական միջոցներ և ավանդներ	157,921	-	157,921
Անշարժ գույք	10,392,451	-	10,392,451
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	4,951,804	-	4,951,804
Առանց ապահովվածության	5,709,034	-	-
Ընդամենը արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	21,211,210	-	15,502,176
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր			
Անշարժ գույք	780,320	780,320	-
Առանց ապահովվածության	25,300	25,300	-
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	805,620	805,620	-
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	22,016,830	805,620	15,502,176
31 դեկտեմբերի 2019թ.			
հազ. դրամ			
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր			
Դրամական միջոցներ և ավանդներ	141,121	-	141,121
Անշարժ գույք	12,824,749	-	12,824,749
Այլ	5,892,336	-	5,892,336
Առանց ապահովվածության	616,061	-	-
Ընդամենը արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	19,474,267	-	18,858,206
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր			
Անշարժ գույք	597,920	597,920	-
Առանց ապահովվածության	20,200	20,200	-
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	618,120	618,120	-
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	20,092,387	618,120	18,858,206

Վերը ներկայացված աղյուսակները չեն ներառում գրավի արժեքի՝ վարկի գումարին գերազանցող մասը:

Մի քանի տեսակի գրավով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել տեղին է արժեզրկման գնահատման համար: Անհատներից, օրինակ՝ ՓՄՁ վարկառուների բաժնետերերից ստացված երաշխավորությունները չեն դիտարկվում արժեզրկման գնահատման նպատակների համար: Այդ իսկ պատճառով, նման վարկերը և մասնակիորեն ապահովված վարկերի չապահովված մասերը ներկայացվում են որպես առանց գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների վարկեր:

Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված վարկերի վերադարձելիությունը հիմնականում կախված է վարկառուների վճարունակությունից, այլ ոչ գրավի արժեքից, և Բանկի համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(ii) Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Հիփոթեքային վարկերը և անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկերն ապահովված են վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքով: Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ հիփոթեքային վարկերը և անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկերը տրամադրվում են, երբ վարկ/գրավի արժեք հարաբերակցությունը վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ չի գերազանցում համապատասխանաբար 70%-ը և 50%-ը: Անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկերն ապահովված են անշարժ գույքով: Ավտովարկերն ապահովված են վարկի առարկա հանդիսացող ավտոմեքենայով: Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկերի և վարկային քարտերի համար ապահովվածություն է ծառայում աշխատավարձը:

(iii) Առգրավված գրավ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել 96,347 դրամ գուտ հաշվեկշռային արժեքով ակտիվներ՝ հաճախորդներին տրված վարկերի դիմաց գրավադրված անշարժ գույքի նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու միջոցով (2019թ-ին՝ 88,885 հազար դրամ): Առգրավված գրավի 47,248 հազար դրամ գումարով մասը վաճառվել է 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում (2019թ-ին՝ 170,583 հազար դրամ գումարով մասը վաճառվել էր/կամ փոխանցվել էր հիմնական միջոցների կազմ):

2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առգրավված գրավը ներառում է.

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
Անշարժ գույք	881,660	832,586
Ընդամենը առգրավված գրավ	881,660	832,586

Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

(g) Գրավադրված ակտիվներ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2,729,075 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,354,696 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ բանկերի մնացորդների և ավանդների և այլ ներգրավված միջոցների համար:

(դ) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսական ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունն իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
Ֆինանսական այլ ծառայություններ	5,883,717	6,791,455
Էլեկտրաէներգիա	5,228,762	-
Գյուղատնտեսական արտադրանքի մշակում	4,347,025	4,234,178
Անշարժ գույք	3,370,672	3,372,497
Շինարարություն	2,501,249	4,262,615
Առևտուր	1,125,834	1,463,679
Արդյունաբերություն	137,713	982,968
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	17,539,020	14,499,662
	40,133,992	35,607,053
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(812,080)	(1,089,331)
	39,321,912	34,517,722

(ե) Ենթարկվածություն պարտքային ռիսկին

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երկու վարկառու կամ կապակցված վարկառուների խմբեր (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երեք), որոնց տրամադրված վարկերի գուտ մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 10,167,044 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 12,984,642 հազար դրամ):

(զ) Վարկերի մարման ժամկետներ

Վարկային պորտֆելի մարման ժամկետների վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 19-ի (դ) կետում, որն արտացոլում է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի՝ պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետը մնացած ժամանակահատվածը:

13 Ներդրումային արժեթղթեր

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
- ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	23,958,244	31,836,609
- Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների արժեթղթեր	-	891,373
- Հինգ խոշորագույն հայկական բանկերի կողմից թողարկված կորպորատիվ պարտատոմսեր	2,669,259	1,832,488
- Այլ հայկական ֆինանսական կազմակերպությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր	414,411	407,658
	27,041,914	34,968,128
Բաժնային գործիքներ		
- Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	17,517	13,160
	27,059,431	34,981,288
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(106,174)	(116,701)
Հաշվեկշռային արժեք – իրական արժեք	27,059,431	34,981,288

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտվում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշներից:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(ա) Զգնանշված բաժնային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք նախորոշված են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Վերահսկվող %		2020թ. հազ. դրամ	2019թ. հազ. դրամ
			2020թ.	2019թ.		
ԱրՔա	Հայաստանի Հանրապետություն	Վճարային համակարգ		1.25%	16,500	12,143
ՍՎԻՖՏ	Բելգիա	Դրամական փոխանցումներ		0%	1,017	1,017
					17,517	13,160

Այս ներդրումներից ոչ մեկը չի օտարվել 2020թ. ընթացքում, 2020թ-ին շահաբաժինների տեսքով եկամուտ չի ճանաչվել, և սեփական կապիտալի կազմում կուտակային օգուտի կամ կորստի տեղափոխում տեղի չի ունեցել այս ներդրումների հետ կապված:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ այս ներդրումների գնահատված իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է վերջիններիս սկզբնական արժեքին 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

14 Վարձակալություն

Բանկը շենք է վաճակալում 10 տարի ժամկետով՝ առանց ժամկետի ավարտին վարձակալությունը նորացնելու հնարավորության: Ստորև ներկայացված է այն վարձակալությունների մասին տեղեկատվությունը, որոնց շրջանակում Բանկը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

(ա) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալված գույքի համապատասխան բարելավումներ

Ստորև ներկայացված են վարձակալված անշարժ գույքի գծով բարելավումներին վերաբերող օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները, որոնք չեն համապատասխանում ներդրումային գույքի սահմանմանը:

	2020թ. Հոդ և շենքեր հազ. դրամ	2019թ. Հոդ և շենքեր հազ. դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020.	491,361	-
Տարվա մաշվածության գումար	(57,826)	(9,013)
Ավելացումներ օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներին	-	500,374
Վարձակալված ակտիվի գծով բարելավումներ	204,034	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020	637,569	491,361

(բ) Ծախսված կամ վնասում ճանաչված գումարներ

	2020թ. հազ. դրամ	2019թ. հազ. դրամ
Վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով տոկոսներ	(49,112)	(9,209)

(գ) Գրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարներ

	2020թ. հազ. դրամ	2019թ. հազ. դրամ
Վարձավճարներ	(70,322)	(21,726)

15 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Հող և շենքեր	Համակարգիչ, և կապի սարքավարում.	Գույք	Փոխադրա- միջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	1,427,126	340,776	272,764	41,311	201,116	2,283,093
Ավելացումներ	466,318	305,603	128,363	-	29,949	930,233
Օտարումներ	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	1,893,444	646,379	401,127	41,311	231,065	3,213,326
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	(242,146)	(277,148)	(238,037)	(16,790)	(97,835)	(871,956)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(19,195)	(33,601)	(19,379)	(6,685)	(2,646)	(81,506)
Օտարումներ	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	(261,341)	(310,749)	(257,416)	(23,475)	(100,481)	(953,462)
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	1,632,103	335,630	143,711	17,836	130,584	2,259,864
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	1,405,293	306,484	265,627	44,265	165,871	2,187,540
Ավելացումներ	21,833	43,879	12,403	10,512	35,245	123,872
Օտարումներ	-	(9,587)	(5,266)	(13,466)	-	(28,319)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	1,427,126	340,776	272,764	41,311	201,116	2,283,093
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	(222,951)	(261,269)	(224,642)	(24,315)	(97,103)	(830,280)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(19,195)	(25,045)	(18,407)	(5,941)	(732)	(69,320)
Օտարումներ	-	9,166	5,012	13,466	-	27,644
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	(242,146)	(277,148)	(238,037)	(16,790)	(97,835)	(871,956)
Հաշվեկշռային արժեք Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	1,184,980	63,628	34,727	24,521	103,281	1,411,137

2020թ. ընթացքում չեն եղել հիմնական միջոցների ձեռքբերմանը կամ շինարարությանը վերաբերող կապիտալացված փոխառության ծախսումներ (2019թ-ին նման ծախսումներ չեն եղել):

16 Հաճախորդների ընթացիկ հաշվներ և ավանդներ

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձիք	7,467,021	13,874,002
- Իրավաբանական անձիք	2,227,287	1,490,969
Ժամկետային ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձիք	32,897,766	39,837,356
- Իրավաբանական անձիք	16,403,752	12,969,685
	58,995,826	68,172,012

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկում պահվող հաճախորդների ավանդների 1,124,420 հազար դրամ գումարով մնացորդները ծառայում են որպես գրավ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և փոխառության հանձնառությունների համար (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 428,787 հազար դրամ):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երեք հաճախորդ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ չորս հաճախորդ), որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 9,164,111 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 18,489,629 հազար դրամ):

17 Այլ ներգրավված միջոցներ

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
Փոխառություն կապակցված կողմից	3,310,278	3,038,930
Վարկեր Ազգային հիփոթեքային ընկերությունից	495,219	634,241
Այլ	103,338	84,253
	3,908,835	3,757,424

(ա) Փոխարկելի փոխառություն

2017թ. հունվարի 19-ին Բանկը ստացել է 6,200 հազար ԱՄՆ դոլար գումարով փոխառություն կապակցված կողմից, որը փոխարկելի է Բանկի սովորական բաժնետոմսերի մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքով 4 տարվա ընթացքում: Փոխառությունը ներառում է պարտադիր փոխարկմանը վերաբերող դրույթ, որն իրենից ներկայացնում է ֆորվարդային ֆինանսական գործիք: Ղեկավարությունը գտնում է, որ այս գործիքի իրական արժեքն էական չէ 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(բ) Պարտավորությունների փոփոխությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի համադրում

հազ. դրամ	Այլ ներգրավված միջոցներ	Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	3,757,425	7,659,172	11,416,596
Մուտքեր այլ ներգրավված միջոցներից	22,255	-	22,255
Այլ ներգրավված միջոցների մարում	(141,268)	-	(141,268)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(118,768)	-	(118,768)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	283,921	1,196,621	1,480,543
Տոկոսային ծախս	310,556	507,348	817,904
Վճարված տոկոսներ	(324,299)	(488,491)	(812,791)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	3,908,835	8,874,650	12,783,485

18 Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից

2016թ. սեպտեմբերի 30-ին և 2016թ. դեկտեմբերի 13-ին Բանկը ստացել է 9,375 հազար եվրո և 5,200 հազար ԱՄՆ դոլար գումարներով ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից, որոնք փոխարկելի են Բանկի սովորական բաժնետոմսերի մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքով 10 տարվա ընթացքում՝ բաժնետիրոջ ընտրությամբ: Վարկերն ունեն պարտադիր, կամավոր և արագացված փոխարկման հնարավորություններ, որոնք իրենցից ներկայացնում են համապատասխանաբար ֆորվարդներ և օպցիոններ են:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ այս գործիքների իրական արժեքներն էական չեն 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

19 Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ

(ա) Թողարկված կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 262,491 սովորական բաժնետոմսից (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 262,491 բաժնետոմսից): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 100,000 դրամ:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստը ներառում է իրական արժեքի կուտակային գուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապահովանաչույժը կամ արժեզրկումը:

(գ) Ծահարաժիններ

Վճարման ենթակա շահարաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով:

20 Ռիսկերի կառավարում

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարումը հիմնարար նշանակություն ունի բանկային գործունեության համար և կազմում է Բանկի գործառնությունների կենսական տարրը: Ֆինանսական, շուկայական, պարտքային, իրացվելիության և գործառնական ռիսկերն այն հիմնական (նշանակալի) ռիսկերն են, որոնց ենթարկվում է Բանկը:

Բանկի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև անընդհատ հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների փոփոխությունները, առաջարկվող արտադրանքն ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն պրակտիկան/փորձն արտացոլելու նպատակով: Բանկը մշակել է նշանակալի ռիսկերի և կապիտալի վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացման համակարգ:

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման համակարգի աշխատանքի, առանցքային ռիսկերի կառավարման գործընթացի հսկողության, ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման և խոշոր գործարքների հաստատման համար: Վարչությունը՝ Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի (ԱՊԿԿ) առաջկցությամբ պատասխանատու է ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված միջոցառումների հսկողության և իրականացմանն ու ռիսկերի համար սահմանված սահմանաչափերում Բանկի գործունեության իրականացումն ապահովելու համար:

Ռիսկի թե՛ արտաքին և թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Բանկի ներսում: Բանկը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված ընթացիկ միջոցառումների նպատակահարմարության որոշմանը: Բացի պարտքային և շուկայական ռիսկերի ստանդարտ վերլուծություն իրականացնելուց, Կառավարման հանձնաժողովը վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերը, կազմակերպելով կանոնավոր հանդիպումներ գործառնական բաժինների հետ՝ նրանց գործունեության համապատասխան ոլորտների հետ կապված մասնագիտական դատողություններ ստանալու համար:

Բանկի ներքին փաստաթղթերի համաձայն՝ Կառավարման հանձնաժողովը և ներքին աուդիտի բաժինը հաճախ պատրաստում են Բանկի նշանակալի ռիսկերի կառավարմանն անդրադարձող հաշվետվություններ: Հաշվետվությունները ներառում են դիտարկումներ Բանկի ընթացակարգերի և մեթոդաբանության արդյունավետության գնահատման վերաբերյալ և առաջարկություններ դրանց բարելավման ուղղությամբ:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի ուսումնասիրություն

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական ռիսկերին Բանկի ենթարկվածության վերաբերյալ:

Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Բանկում գործում են պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը կառավարող քաղաքականություն և ընթացակարգեր (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար):

Առևտրային վարկերի դիմումները պատրաստվում և վերլուծվում են Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության համապատասխան աշխատակիցների կողմից, որը պատասխանատու է առևտրային վարկերի պորտֆելի համար: Վերլուծական հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության և ֆինանսական արդյունքների կառուցվածքային վերլուծության վրա: Այնուհետև, վարկային դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից, որը տալիս է երկրորդ եզրակացությունը՝ ստուգելով համապատասխանությունը վարկային քաղաքականության պահանջներին: Կառավարման հանձնաժողովը ուսումնասիրում է վարկի դիմումը՝ Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա: Նախքան Կառավարման հանձնաժողովի վերջնական հաստատումը, առանձին գործարքներն ուսումնասիրվում են նաև Իրավաբանական բաժնի կողմից՝ կախված առանձին ռիսկերից:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող առանձին գործիքների կատարողականը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և փոխառուի կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Գրավի ներկա շուկայական արժեքը կանոնավոր կերպով գնահատվում է անկախ գնահատող ընկերությունների կամ Բանկի մասնագետների կողմից:

Մանրածախ վարկերի դիմումներն ուսումնասիրվում են Մանրածախ վարկերի հաստատման բաժնի, Մանրածախ վարկերի հաստատման կոմիտեի և Կառավարման հանձնաժողովի կողմից՝ ելնելով հաստատման սահմանաչափերից: Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից, ամբողջ վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից:

Պարտքային ռիսկ. Ակնկալվող պարտքային կորստների գումարները

Արժեզրկման գնահատման համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ, ենթադրություններ և մեթոդներ

Տես հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ

Որոշելու համար, արդյոք ֆինանսական գործիքի գծով պարտագանցման ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, Բանկը դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորվող տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները, ինչպես նաև Բանկի անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի, վարկային որակի փորձագետների գնահատման և ապագայամետ տեղեկատվության վրա հիմնված վերլուծությունը:

Գնահատման նպատակն է պարզել, արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ՝ համեմատելով հետևյալ ցուցանիշները.

- պարտագանցման հավանականությունն ամբողջ ժամկետի մնացած մասի ընթացքում՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ,
- պարտագանցման հավանականությունն ամբողջ ժամկետի մնացած մասի ընթացքում ժամանակի տվյալ պահի համար, որը գնահատվել է պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքի սկզբնական ճանաչման պահին (ճշգրտված վաղաժամ մարումների ակնկալիքների փոփոխությունների մասով՝ կիրառելի լինելու դեպքում):

Բանկն օգտագործում է երեք չափանիշ, որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ.

- քանակական թեստ՝ հիմք ընդունելով պարտագանցման հավանականության փոփոխությունները,
- որակական ցուցանիշներ և
- ժամկետանցության 30-օրյա սահմանափակիչ:

Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակներ

Բանկը պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիքին տալիս է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք օգտագործվում են պարտագանցման ռիսկը կանխատեսելու համար, և կիրառելով պարտքային որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական գործոնների հիման վրա, որոնք վկայում են պարտագանցման ռիսկի մասին: Այս գործոնները տարբեր են՝ կախված պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքի բնույթից և փոխառուի տեսակից:

Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակներն այնպես են սահմանվում և կարգաբերվում, որ պարտագանցման ռիսկն աճում է էքսպոնենցիոնալ ձևով պարտքային ռիսկի վատթարացմանը զուգընթաց, օրինակ՝ պարտքային ռիսկի 1-ին և 2-րդ վարկանշավորման մակարդակների պարտագանցման ռիսկերի միջև տարբերությունն ավելի փոքր է քան 2-րդ և 3-րդ մակարդակների միջև տարբերությունը:

Պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիք ստանում է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ սկզբնական ճանաչման պահին՝ փոխառուի վերաբերյալ առկա տեղեկատվության հիման վրա: Պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքները կանոնավոր կերպով հսկվում են, որի արդյունքում գործիքի պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակը կարող է փոփոխվել: Հսկողության համար որպես կանոն օգտագործվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին (իրավաբանական անձանց տրված վարկեր)	Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին (իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր)
<ul style="list-style-type: none"> • Հանախորդի փաստաթղթերի, օրինակ՝ աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունների, կառավարչական հաշվետվությունների, բյուջեների և կանխատեսումների պարբերական ուսումնասիրության ընթացքում ձեռք բերված տեղեկատվությունը: Ցուցանիշները, որոնց հատուկ ուշադրություն է դարձվում, ներառում են՝ համախառն շահույթը, ֆինանսական լծակավորման ցուցանիշը, պարտքի սպասարկման գործակիցը, համապատասխանությունը կովենանտներին, կառավարման որակը, վերադասա դեկավար անձնակազմի փոփոխությունները: • Վարկանիշային գործակալությունների, մամուլի հոդվածների տվյալները, արտաքին վարկանիշների փոփոխությունների մասին տեղեկատվությունը: • Պարտատոմսերի գնանշված գները և պարտքի պարտագանցման սկիզբի գները փոխառուի համար՝ առկայության դեպքում: • Փոխառուի քաղաքական, օրենսդրական և տեխնոլոգիական միջավայրի կամ նրա գործունեության փաստացի և ակնկալվող նշանակալի փոփոխությունները: 	<ul style="list-style-type: none"> • Վճարումների մասին տեղեկատվությունը, ներառյալ ժամկետանցության կարգավիճակի, մարումների փոփոխականության մասին տեղեկատվությունը: • Տրամադրված սահմանաչափի օգտագործումը, • Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման դիմումը և դիմումի բավարարումը: • Առևտրային, ֆինանսական և տնտեսական պայմանների առկա և կանխատեսվող փոփոխությունները:

Պարտագանգման հավանականության ժամկետային կառուցվածքի ստեղծում

Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ օգտագործվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ իրավաբանական անձանց համար պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների գծով պարտագանգման հավանականության ժամկետային կառուցվածքը ստեղծելիս: Բանկը հավաքում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող իր ֆինանսական գործիքների կատարողականի և պարտագանգման վերաբերյալ տեղեկատվություն, որը վերլուծվում է ըստ արտադրանքի/ծառայության և փոխառուի տեսակի, ինչպես նաև ըստ պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակի: Որոշ պորտֆելների համար օգտագործվում է նաև արտաքին վարկանիշային գործակալություններից ձեռք բերված տեղեկատվությունը: Բանկը սահմանում է պարտագանգման հավանականության առավելագույն չափը, որը հավասար է այն երկրի պարտագանգման հավանականության վարկանիշին, որտեղ իր գործունեությունն է իրականացնում փոխառուն:

Ժամկետանց օրերն օգտագործվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ անհատների համար պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների գծով պարտագանգման հավանականության ժամկետային կառուցվածքը ստեղծելիս միգրացիայի մատրիցների Մարկովի մոդելում: Միգրացիայի մատրիցները կառուցվում են նախորդ 48 ամիսների տվյալների հիման վրա:

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի որոշում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր: Պարտքային ռիսկի աճի նշանակալի լինելը որոշելիս դիտարկվում են ֆինանսական գործիքի և փոխառուի բնութագրերը և աշխարհագրական տարածաշրջանը: Նշանակալիության չափանիշները տարբեր են փոխառվողության տարբեր տեսակների, մասնավորապես, իրավաբանական անձանց և անհատների տրվող փոխառվողությունների համար:

Սկզբնական ճանաչումից ի վեր պարտքային ռիսկի աճը կարող է համարվել նշանակալի նաև այն դեպքերում, երբ դրա այդ մասին են վկայում Բանկի պարտքային ռիսկի կառավարման գործընթացների հետ կապված որակական ցուցանիշները, որոնք այլ պարագայում կարող են ժամանակին ամբողջական առումով չարտացոլվել քանակական վերլուծության շրջանակում: Սա վերաբերում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող այն գործիքներին, որոնք բավարարում են բարձրացված ռիսկի որոշ չափանիշներին, որոնցից է հատուկ ուշադրության ցանկում ներառվելը: Նման որակական գործոնները հիմնված են փորձագետների դատողությունների և անցյալ ժամանակաշրջանների համապատասխան փորձի վրա:

Բանկը պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի մասին վկայող սահմանափակիչ է համարում ակտիվի ավելի քան 30 օր ժամկետանցությունը: Ժամկետանց օր»ի քանակը որոշվում է հաշվելով օրերն այն առաջին օրվանից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի ստացվել: Վճարում կատարելու ամսաթվերը որոշվում են առանց հաշվի առնելու արտոնյալ ժամանակահատվածը, որը կարող է տրամադրվել փոխառուին:

Եթե գոյություն ունի վկայություն, որ այլևս չկա պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ ի համեմատություն սկզբնական ճանաչման, գործիքի գծով կորստի պահուստը կրկին չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների չափով: Պարտքային ռիսկի աճի որոշ որակական ցուցանիշներ, այդ թվում՝ վերանայված պայմանների խախտումը, կարող են վկայել պարտագանգման ռիսկի աճի մասին, որը պահպանվում է, նույնիսկ երբ ցուցանիշն ինքնին դադարում է գոյություն ունենալ: Նման դեպքերում Բանկը սահմանում է փորձաշրջան, որի ընթացքում ֆինանսական ակտիվի գծով վճարումները պետք է կատարվեն ժամանակին և սահմանված չափով՝ ապացուցելու համար, որ պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է:

Վարկի պայմանագրային պայմանների փոփոխության դեպքում ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների ճանաչման չափանիշների այլևս բավարարված չլինելու ապացույց կարող է հանդիսանալ արդիական տեղեկատվությունը, որ առկա է վճարումները ժամանակին կատարելու պատմությունը՝ փոփոխված պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Պարտագանգման սահմանում

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտագանգում, եթե՝

- հավանական չէ, որ փոխառուն ամբողջությամբ կկատարի Բանկի նկատմամբ ստանձնած իր վարկային պարտավորությունները, եթե Բանկը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում),
- Բանկի նկատմամբ փոխառուի նշանակալի վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է: Օվերդրաֆտները ժամկետանց են համարվում այն օրվանից, երբ հաճախորդը խախտում է սահմանված սահմանաչափը կամ երբ հաճախորդին առաջարկվում է այնպիսի սահմանաչափ, որը ցածր է ընթացիկ չմարված գումարից, կամ
- հավանական է դառնում, որ ակտիվի պայմանները կվերանայվեն փոխառուի սնանկության արդյունքում՝ վարկային պարտավորությունները կատարելու փոխառուի անկարողության պատճառով:

Փոխառուի հետ կապված պարտագանգման տեղի ունենալը գնահատելիս՝ Բանկը դիտարկում է հետևյալը՝

- որակական ցուցանիշները, օրինակ՝ կովենանտների խախտումը,
- քանակական ցուցանիշները, օրինակ՝ նույն թողարկողի կողմից Բանկի նկատմամբ այլ պարտավորության ժամկետանց կարգավիճակը և չկատարումը և
- Բանկի ներսում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ելակետային տվյալները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական գործիքի գծով պարտագանգման տեղի ունենալը գնահատելու համար, և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում՝ հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Ապագայամետ տեղեկատվության ներառում

Բանկը ներառում է ապագայամետ տեղեկատվությունը, երբ գնահատում է, արդյոք տեղի է ունեցել գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի ան սկզբնական ճանաչումից ի վեր և երբ չափում է ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ապագայամետ տեղեկատվությունը գնահատելիս Բանկն օգտագործում է փորձագետների դատողությունները:

Բանկը նույնականացրել և փաստաթղթավորել է պարտքային ռիսկի և պարտքային կորուստների առանցքային գործոնները ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր պորտֆելի համար և, օգտագործելով անցյալ ժամանակաշրջանների տվյալների վերլուծությունը, գնահատել է մակրոտնտեսական փոփոխականի, պարտքային ռիսկի և պարտքային կորուստների միջև փոխհարաբերությունները: Առանցքային գործոններն են արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունները:

Փոփոխված ֆինանսական ակտիվներ

Վարկի պայմանագրային պայմանները կարող են փոփոխվել մի շարք պատճառներից ելնելով, ներառյալ շուկայական պայմանների փոփոխությունը, հաճախորդների պահպանումը և այլ գործոնները, որոնք կապված չեն հաճախորդի վճարունակության ներկայիս կամ հնարավոր վատթարացման հետ: Գոյություն ունեցող վարկը, որի պայմանները փոփոխվել են, կարող է ապահանջվել, և վերաբանակցված վարկը կարող է ճանաչվել որպես նոր վարկ իրական արժեքով Շանթագրություն 3 (ե) (iii) կետում ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն:

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, և փոփոխությունը չի հանգեցնում ապահանջման, որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի ան, համեմատվում են՝

- պարտագանգման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով փոփոխված պայմաններից,
- պարտագանգման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում, որը գնահատվում է սկզբնական ճանաչման պահին առկա տվյալների և սկզբնական պայմանագրային պայմանների հիման վրա:

Եթե փոփոխությունը հանգեցնում է ապաճանաչման, ճանաչվում է նոր վարկ և դասվում 1-ին փուլին (ենթադրելով, որ այն պարտքային առումով արժեզրկված չէ այդ պահին):

Բանկը վերաբանակցում է ֆինանսական դժվարություններ ունեցող հաճախորդների վարկերի պայմանները (վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայում)՝ նպատակ ունենալով առավելագույնի հասցնել պարտքի վերադարձման հնարավորությունները և նվազագույնի հասցնել պարտազանցման ռիսկը: Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ վարկի պայմանները վերնայավում են ընտրանքային կարգով, եթե փոխառուն ներկա պահին չի կատարել պարտքի գծով իր պարտականությունները կամ գոյություն ունի պարտազանցման մեծ ռիսկ, եթե գոյություն ունի վկայություն, որ փոխառուն ձեռնարկել է բոլոր ողջամիտ քայլերը մարումները սկզբնական պայմանագրային պայմանների համաձայն կատարելու համար և ակնկալվում է, որ կկարողանա կատարել իր պարտականությունները վերանայված պայմաններով:

Պայմանների վերանայումը սովորաբար ներառում է մարման ժամկետի երկարաձգումը, տոկոսների վճարման ժամկետների փոփոխությունը և կովենանտների պայմանների փոփոխությունը: Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման քաղաքականությունը գործում է թե՛ անհատներին և թե՛ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար:

Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման Բանկի քաղաքականության շրջանակում փոփոխված ֆինանսական ակտիվների համար պարտազանցման հավանականության գնահատումն արտացոլում է այն հանգամանքը, արդյոք փոփոխությունը բարելավել է կամ վերականգնել է տոկոսները և մայր գումարը հավաքագրելու Բանկի կարողությունը, ինչպես նաև վարկային պայմանագրերի պայմանների նման վերանայումների Բանկի անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը: Այս գործընթացի շրջանակում Բանկը գնահատում է փոխառուի կողմից մարումները ժամանակին կատարելու հնարավորությունը պայմանագրի պայմանների փոփոխության դեպքում և դիատրկում է տարբեր վարքագծային ցուցանիշներ:

Ընդհանուր առմամբ, վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայումն իրենից ներկայացնում է պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի որակական ցուցանիշ, և պայմանների վերանայման ակնկալիքը կարող է հանդես գալ որպես պարտքային առումով արժեզրկման վկայություն (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)): Անհրաժեշտ է, որ հաճախորդը հետևողականորեն ցուցադրի պարտաճանաչ վճարման վարքագիծ որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում, մինչև որ վարկն այլևս չհամարվի պարտքային առումով արժեզրկված/վարկի հետ կապված այլևս չարձանագրվի պարտազանցում, կամ մինչև որ չհամարվի, որ պարտազանցման հավանականությունն այնքան է նվազել, որ կորստի պահուստը կարող է կրկին չափվել 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս որպես առանցքային երակետային տվյալներ հանդես են գալիս հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքները.

- պարտազանցման հավանականությունը,
- կորուստը պարտազանցման դեպքում,
- պարտքի գումարը պարտազանցման պահին:

1-ին փուլի գործիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են բազմապատկելով 12-ամսյա պարտազանցման հավանականությունը պարտազանցման դեպքում առաջացող կորստի գումարով և պարտքի գումարով պարտազանցման պահին: Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են բազմապատկելով ամբողջ ժամկետի համար պարտազանցման հավանականությունը պարտազանցման դեպքում առաջացող կորստի գումարով և պարտքի գումարով պարտազանցման պահին:

Պարտազանցման հավանականության գնահատման մեթոդաբանությունը ներկայացված է վերը՝ «Պարտազանցման հավանականության ժամկետային կառուցվածքի ստեղծում» բաժնում:

Բանկը պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստը գնահատում է հիմք ընդունելով պարտականությունները չկատարած պայմանագրային կողմերին ներկայացված պահանջների արդյունքում միջոցների վերադարձման ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Իրավաբանական անձանց տրված գրավով չապահովված վարկերի գծով պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստը գնահատելու համար որպես առանցքային պարամետր օգտագործվում են «Moody's» վարկանիշային գործակալության Իրավաբանական անձանց տրված վարկերի գծով պարտագանցման և վերադարձման ցուցանիշների մասին հաշվետվությունից վերցված «Առևտրային գներով չափվող իրավաբանական անձանց պարտավորությունների վերադարձման միջին ցուցանիշները»: Պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստի գնահատման մոդելներում դիտարկվում են պահանջի կառուցվածքը, գրավը, առաջնահերթությունը, պայմանագրային կողմի գործունեության ոլորտը, ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի մասը կազմող ցանկացած գրավի փոխհատուցման ծախսումները: Անշարժ գույքով ապահովված վարկերի համար վարկի գումար/գրավի արժեք հարաբերակցությունն առանցքային ցուցանիշ է պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստը որոշելու համար: Պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստի գնահատականները ճշգրտվում են տարբեր տնտեսական սցենարների տեսանկյունից և անշարժ գույքով ապահովված վարկերի հետ կապված՝ անշարժ գույքի գների հնարավոր փոփոխություններն արտացոլելու համար: Պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստը հաշվարկվում է զեղչված դրամական հոսքերի հիմունքով՝ որպես զեղչման գործակից կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին իրենից ներկայացնում է պարտքի ակնկալվող գումարը պարտագանցման դեպքում: Բանկը պարտագանցման պահին պարտքի գումարը հաշվարկում է հիմք ընդունելով պայմանագրային կողմի պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող և մաշվածության արդյունքում այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտքի գումարը պարտագանցման պահին իրենից ներկայացնում է վերջինիս համախառն հաշվեկշռային արժեքը պարտագանցման պահին: Փոխատվության հանձնառությունների համար պարտքի գումարը պարտագանցման պահին իրենից ներկայացնում է հնարավոր ապագա գումարները, որոնք կարող են օգտագործվել պայմանագրի շրջանակում, որոնք գնահատվում են անցյալ ժամանակաշրջանների դիտարկումների և ապագայամետ տեղեկատվության հիման վրա: Ֆինանսական երաշխավորությունների համար պարտքի գումարը պարտագանցման պահին իրենից ներկայացնում է վճարման ենթակա գումարը ֆինանսական երաշխավորության կատարման պահին:

Ինչպես նշված է վերը և պայմանով, որ 1-ին փուլի ֆինանսական ակտիվների համար առավելագույնս կօգտագործվի պարտագանցման հավանականության 12-ամսյա ցուցանիշը, Բանկը ակնկալվող պարտքային կորուստները չափում է հաշվի առնելով պարտագանցման ռիսկն այն առավելագույն պայմանագրային ժամանակահատվածում (ներառյալ փոխառուի երկարաձգման բոլոր հնարավորությունները), որի ընթացքում այն ենթարկվում է պարտքային ռիսկին, եթե նույնիսկ Բանկը դիտարկում է ավելի երկար ժամանակահատված պարտքային ռիսկի կառավարման նպատակների համար: Առավելագույն պայմանագրային ժամանակահատվածը տևում է մինչև այն ամսաթիվը, երբ Բանկն իրավունք ունի պահանջել փոխատվության մարումը կամ դադարեցնել փոխատվության հանձնառությունը կամ երաշխավորությունը:

Եթե ցուցանիշի մոդելավորումն իրականացվում է խմբային հիմունքով, ֆինանսական գործիքները խմբավորվում են ըստ ռիսկի ընդհանրական բնութագրերի, որոնք ներառում են՝

- գործիքի տեսակը,
- գրավի տեսակը:

Խմբավորումները պետք է կանոնավոր հիմունքով վերանայվեն՝ առանձին խմբերի շրջանակում պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների միատեսակ լինելն ապահովելու համար:

Այն պորտֆելների համար, որոնց վերաբերյալ Բանկն ունի անցյալ ժամանակաշրջանների սահմանափակ տվյալներ, ներքին աղբյուրներից հասանելի տեղեկատվությունը լրացնելու համար օգտագործվում է արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվությունը: Ստորև ներկայացված են այն պորտֆելները, որոնց համար արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվությունն օգտագործվել է որպես նշանակալի ելակետային տվյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս:

2020թ.	Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին	Օգտագործված արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվություն	
		Պարտագանցման հավանականություն	Կորուստը պարտագանցման դեպքում
հազ. դրամ			
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	27,041,914	«S&P» գործակալության պարտագանցման վերլուծության հաշվետվություն	«Moody» գործակալության պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	5,709,755	«S&P» գործակալության պարտագանցման վերլուծության հաշվետվություն	«Moody» գործակալության պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	16,307,075	«S&P» գործակալության պարտագանցման վերլուծության հաշվետվություն	-

2019թ.	Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին	Օգտագործված արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվություն	
		Պարտագանցման հավանականություն	Կորուստը պարտագանցման դեպքում
հազ. դրամ			
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	34,968,128	«S&P» գործակալության պարտագանցման վերլուծության հաշվետվություն	«Moody» գործակալության պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	473,487	«S&P» գործակալության պարտագանցման վերլուծության հաշվետվություն	«Moody» գործակալության պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	19,618,900	«S&P» գործակալության պարտագանցման վերլուծության հաշվետվություն	-

Կորստի պահուստ

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումն ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	2020թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(1,320)	-	-	(1,320)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	1,320	-	-	1,320
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(743)	-	-	(743)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(743)	-	-	(743)

հազ. դրամ	2020թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Անորոշագցված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(56,088)	-	-	(56,088)
Տեղափոխում 1-ին փուլ		-	-	
Տեղափոխում 2-րդ փուլ		-	-	
Տեղափոխում 3-րդ փուլ		-	-	
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(28)	-	-	(28)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(2,064)	-	-	(2,064)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(58,180)	-	-	(58,180)

հազ. դրամ	2020թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Անորոշագցված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր. իրավաբանական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(206,805)	(80,926)	(727,273)	(1,015,004)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	5,007	(5,007)	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	80,926	(80,926)	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	3,526	(81,271)	(131,960)	(209,705)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(34,602)			(34,602)
Դուրսգրումներ*	-	-	681,169	681,169
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(232,874)	(86,278)	(258,990)	(578,142)

հազ. դրամ	2020թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Անորոշագցված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր. ֆիզիկական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(25,954)	(30,350)	(18,023)	(74,327)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	(2,166)	1,926	240	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	1,222	(3,677)	2,455	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	160	5,461	(5,622)	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(39,171)	(110,635)	(29,524)	(179,330)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(17,206)	(2,425)	(406)	(20,037)
Դուրսգրումներ	16,676	7,547	15,533	39,756
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(66,439)	(132,153)	(35,346)	(233,938)

հազ. դրամ	2020թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(116,701)	-	-	(116,701)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	17,714	-	-	17,714
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(7,187)	-	-	(7,187)
Այլ	-	-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(106,174)	-	-	(106,174)

Վերը ներկայացված կորստի պահուստը չի ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումն ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	2019թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(144)	-	-	(144)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	144	-	-	144
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(1,320)	-	-	(1,320)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(1,320)	-	-	(1,320)

հազ. դրամ	2019թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(2,377)	-	-	(2,377)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(49,196)	-	-	(49,196)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(4,515)	-	-	(4,515)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(56,088)	-	-	(56,088)

հազ. դրամ	2019թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Անորոշիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր. իրավաբանական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(335,953)	-	(3,898,487)	(4,234,440)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	12,459	-	-	12,459
Տեղափոխում 2-րդ փուլ		(12,459)	-	(12,459)
Տեղափոխում 3-րդ փուլ		-	-	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	230,398	(29,195)	(100,960)	100,243
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(113,709)	(39,272)	-	(152,981)
Դուրսգրումներ*	-	-	3,272,174	3,272,174
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(206,805)	(80,926)	(727,273)	(1,015,004)

հազ. դրամ	2019թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Անորոշիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր. ֆիզիկական անձիք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(47,763)	(73,246)	(47,082)	(168,091)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	(14,040)	11,899	2,141	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	390	(1,157)	767	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	240	11,674	(11,914)	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	37,389	25,654	(11,393)	51,650
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(7,542)	(6,635)	-	(14,177)
Դուրսգրումներ*	5,372	1,461	49,458	56,291
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(25,954)	(30,350)	(18,023)	(74,327)

* Նախորդ տարվա դուրսգրումների տվյալը չի ներառում ժամանակաշրջանի վերականգնումները:

հազ. դրամ	2019թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(174,203)	-	-	(174,203)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	83,404	-	-	83,404
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(25,902)	-	-	(25,902)
Այլ	-	-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(116,701)	-	-	(116,701)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է հետևյալ երկու մեծությունների համադրումը.

- վերը աղյուսակներում կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդներն ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի և
- «պարտքային ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ» և «փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորությունների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Ստորև ներկայացված է համադրումը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	Անորոշ- զացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր	Անորոշզաց- ված արժեքով չափվող հաճախորդ- ներին տրված վարկեր. իրավաբանա- կան անձիք	Անորոշ- զացված արժեքով չափվող հաճախորդ- ներին տրված վարկեր. Ֆիզիկական անձիք	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	Այլ	
						ակտիվներ	Ընդամենը
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	1320	(28)	(209,705)	(179,330)	17,714	-	(370,029)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(743)	(2,064)	(34,603)	(20,037)	(7,187)	-	(64,634)
Հանրագումար	577	(2,092)	(244,308)	(199,367)	10,527	-	(434,663)
Նախկինում դուրսգրված գումարների վերականգնում	-	-	-	76,646	-	29,226	105,872
Ընդամենը	577	(2,092)	(244,308)	(122,721)	10,527	29,226	(328,791)

Ստորև ներկայացված է համադրումը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	Անորոշ- զացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր	Անորոշզաց- ված արժեքով չափվող հաճախորդ- ներին տրված վարկեր. իրավաբանա- կան անձիք	Անորոշ- զացված արժեքով չափվող հաճախորդ- ներին տրված վարկեր. Ֆիզիկական անձիք	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	Այլ	
						ակտիվներ	Ընդամենը
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	144	(49,196)	100,243	51,650	83,404	(36,011)	150,234
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(1,320)	(4,515)	(152,981)	(14,177)	(25,902)	-	(198,895)
Հանրագումար	(1,176)	(53,711)	(52,738)	37,473	57,502	(36,011)	(48,661)
Նախկինում դուրսգրված գումարների վերականգնում	-	-	754	91,539	-	-	92,293
Ընդամենը	(1,176)	(53,711)	(51,984)	129,012	57,502	(36,011)	43,632

Ստորև ներկայացված են ֆիզիկական անձանց և իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելների համախառն հաշվեկշռային արժեքների նշանակալի փոփոխությունները 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում, որոնք հանգեցրել են կորստի պահուստի փոփոխություններին:

հազ. դրամ	2020թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Անորոշացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր. իրավաբանական անձիք. համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	19,681,072	609,159	817,160	21,107,391
Տեղափոխում 1-ին փուլ				
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(426,682)	426,682	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	(609,159)	609,159	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	8,839,005	79,266		8,918,271
Ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն մարված ֆինանսական ակտիվներ	(6,649,311)	(12,537)	(87,673)	(6,749,521)
Դուրսգրումներ			(681,169)	(681,169)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	21,444,084	493,411	657,477	22,594,972

հազ. դրամ	2020թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Անորոշացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր. ֆիզիկական անձիք. համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	13,929,666	381,673	188,323	14,499,662
Տեղափոխում 1-ին փուլ	29,045	(25,210)	(3,835)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(693,206)	717,109	(23,903)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(56,046)	(71,792)	127,838	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	5,075,911	16,979	3,552	5,096,442
Ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն մարված ֆինանսական ակտիվներ	(1,991,786)	36,012	(61,554)	(2,017,328)
Դուրսգրումներ	(16,676)	(7,547)	(15,533)	(39,756)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	16,276,908	1,047,224	214,888	17,539,020

Ստորև ներկայացված են ֆիզիկական անձանց և իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելների համախառն հաշվեկշռային արժեքների նշանակալի փոփոխությունները 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում, որոնք հանգեցրել են կորստի պահուստի փոփոխություններին:

հազ. դրամ	2019թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր. իրավաբանական անձիք. համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	21,611,827	-	4,139,597	25,751,424
Տեղափոխում 1-ին փուլ	(327,997)	327,997	-	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	10,906,900	392,745	-	11,299,645
Ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն մարված ֆինանսական ակտիվներ	(12,509,658)	(111,583)	(50,260)	(12,671,501)
Դուրսգրումներ	-	-	(3,272,177)	(3,272,177)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	19,681,072	609,159	817,160	21,107,391

հազ. դրամ	2019թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր. ֆիզիկական անձիք. համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	12,732,395	436,283	226,687	13,395,365
Տեղափոխում 1-ին փուլ	89,036	(79,738)	(9,298)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(104,406)	109,086	(4,680)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(71,522)	(71,870)	143,392	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	3,816,821	83,440	-	3,900,261
Ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն մարված ֆինանսական ակտիվներ	(2,527,286)	(94,065)	(118,323)	(2,739,674)
Դուրսգրումներ	(5,372)	(1,463)	(49,455)	(56,290)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	13,929,666	381,673	188,323	14,499,662

Պարտքային որակի վերլուծություն

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակի վերաբերյալ: Եթե այլ նշում չի արվում, ֆինանսական ակտիվների համար աղյուսակում նշված գումարներն իրենցից ներկայացնում են համախառն հաշվեկշռային արժեքները: Փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար աղյուսակում նշված գումարներն իրենցից ներկայացնում են համապատասխանաբար հանձնառության կամ երաշխավորության գումարները:

«1-ին փուլ», «2-րդ փուլ» և «3-րդ փուլ» տերմինների բացատրությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
	12-ամսյա ԱՊԿ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով արժեզրկված	
Գրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
B- -ից BBB- վարկանիշով	2,950	-	-	2,950
Առանց վարկանիշի	16,606,822	-	-	16,606,822
	16,609,772	-	-	16,609,772
Կորստի պահուստ	(743)	-	-	(743)
Հաշվեկշռային արժեք	16,609,029	-	-	16,609,029
Ամորտիզացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր				
A+ վարկանիշով	86,678	-	-	86,678
B- ից B+ վարկանիշով	6,974,106	-	-	6,974,106
Առանց վարկանիշի	2,525,801	-	-	2,525,801
	9,586,585	-	-	9,586,585
Կորստի պահուստ	(58,180)	-	-	(58,180)
Հաշվեկշռային արժեք	9,528,405	-	-	9,528,405
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր. իրավաբանական անձիք				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	21,444,084	-	-	21,444,084
Ոչ ժամկետանց	-	493,411	-	493,411
91-365 օր ժամկետանց	-	-	308,328	308,328
Ավելի քան 365 օր ժամկետանց	-	-	349,149	349,149
	21,444,084	493,411	657,477	22,594,972
Կորստի պահուստ	(232,874)	(86,278)	(258,990)	(578,142)
Հաշվեկշռային արժեք	21,211,210	407,133	398,487	22,016,830

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
	12-ամսյա ԱՊԿ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով արժեզրկված	
Անորոշագրված արժեքով չստիվող հաճախորդներին տրված վարկեր. ֆիզիկական անձիք*				
Ոչ ժամկետանց	16,217,320	787,161	-	17,004,481
Մինչև 30 օր ժամկետանց	59,588	38,630	-	98,218
31-90 օր ժամկետանց	-	221,433	-	221,433
91-180 օր ժամկետանց	-	-	77,997	77,997
181-270 օր ժամկետանց	-	-	56,083	56,083
Ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	80,808	80,808
	16,276,908	1,047,224	214,888	17,539,020
Կորստի պահուստ	(66,439)	(132,153)	(35,346)	(233,938)
Հաշվեկշռային արժեք	16,210,469	915,071	179,542	17,305,082
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չստիվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր				
B- ից B+ վարկանիշով	26,836,566	-	-	26,836,566
Առանց վարկանիշի	205,348	-	-	205,348
	27,041,914	-	-	27,041,914
Կորստի պահուստ	(106,174)	-	-	(106,174)
Հաշվեկշռային արժեք – իրական արժեք	27,041,914	-	-	27,041,914

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակի վերաբերյալ:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
		Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով արժեզրկված	
Գրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Ca3 վարկանիշով	1,149,539	-	-	1,149,539
B- ից BBB- վարկանիշով	10,033	-	-	10,033
Առանց վարկանիշի	13,766,683	-	-	13,766,683
	14,926,255	-	-	14,926,255
Կորստի պահուստ	(1,320)	-	-	(1,320)
Հաշվեկշռային արժեք	14,924,935	-	-	14,924,935
Ամորտիզացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր				
AA- վարկանիշով	79,255	-	-	79,255
B- ից B+ վարկանիշով	11,521,646	-	-	11,521,646
Առանց վարկանիշի	5,468,426	-	-	5,468,426
	17,069,327	-	-	17,069,327
Կորստի պահուստ	(56,088)	-	-	(56,088)
Հաշվեկշռային արժեք	17,013,239	-	-	17,013,239
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր. իրավաբանական անձիք				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր	19,681,072	-	-	19,681,072
Մինչև 90 օր ժամկետանց	-	609,159	-	609,159
Ավելի քան 365 օր ժամկետանց	-	-	817,160	817,160
	19,681,072	609,159	817,160	21,107,391
Կորստի պահուստ	(206,805)	(80,926)	(727,273)	(1,015,004)
Հաշվեկշռային արժեք	19,474,267	528,233	89,887	20,092,387
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր. ֆիզիկական անձիք*				
Ոչ ժամկետանց	13,864,600	289,485	-	14,154,084
Մինչև 30 օր ժամկետանց	65,066	2,749	-	67,816
31-90 օր ժամկետանց	-	89,439	-	89,439
91-180 օր ժամկետանց	-	-	66,428	66,428
181-270 օր ժամկետանց	-	-	60,495	60,495
Ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	61,400	61,400
	13,929,666	381,673	188,323	14,499,662
Կորստի պահուստ	(25,954)	(30,350)	(18,023)	(74,327)
Հաշվեկշռային արժեք	13,903,712	351,323	170,300	14,425,335

	31 դեկտեմբերի 2019թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
	12-ամսյա ԱՊԿ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով արժեզրկված	
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր</i>				
A- վարկանիշով	891,373	-	-	891,373
BB- -ից B+ վարկանիշով	33,873,273	-	-	33,873,273
Առանց վարկանիշի	203,482	-	-	203,482
	34,968,128	-	-	34,968,128
Կորստի պահուստ	(116,701)	-	-	(116,701)
Հաշվեկշռային արժեք – իրական արժեք	34,968,128	-	-	34,968,128

* ՖՀՄՄ 9-ի համաձայն՝ հաճախորդներին տրված վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառում են չօգտագործված փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Գրավ կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցներ

2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ուներ ֆինանսական գործիքներ, որոնց համար կորստի պահուստ չէր ճանաչվել գրավի առկայության պատճառով:

	Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հազ. դրամ	Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հազ. դրամ
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,898,754	6,687,361
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	3,347,612	1,864,913
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	329,163	61,185

Ժամանակաշրջանի ընթացքում գրավի հետ կապված Բանկի կողմից կիրառվող քաղաքականությունում փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել:

Պարտքային ռիսկի կենտրոնացում

Պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և չճանաչված պայմանագրային հանձնառություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ պարտքային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16,609,029	14,924,935
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,898,754	6,687,361
Բանկերին տրված վարկեր	9,528,405	17,013,239
Հաճախորդներին տրված վարկեր	39,321,912	34,517,722
Ներդրումային արժեթղթեր	27,059,431	34,981,288
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	20,610	17,087
Պարտքային ռիսկին ընդհանուր առավելագույն ենթարկվածությունը	98,438,141	108,141,632

Որպես կանոն, արժեթղթերում ներդրումների և բանկերին տրված վարկերի համար գրավ չի պահանջվում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետգնման գոծառնությունների մաս:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գրավի և այդ վարկերի գծով պարտքային ռիսկի կենտրոնացման վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 12-ում:

Չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երկու պարտապան կամ կապակցված պարտապանների խմբեր (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու), որոնց հետ կապված պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը գերազանցում է առավելագույն պարտքային ռիսկի 10%-ը: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս պայմանագրային կողմերի հետ կապված պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը կազմում է 39,064,958 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 43,731,209 հազար դրամ):

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են այն ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք՝

- հաշվանցվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր պայմանագրի կամ համանման գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցվելու հանգամանքից:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալ գործիքների քլիրինգի պայմանագրերը, հետգնման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխատվության գլխավոր պայմանագրերը: Ֆինանսական գործիքները, այդ թվում՝ վարկերը և ավանդները, չեն բացահայտվում ստորև ներկայացվող աղյուսակներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը ստանում և ընդունում է գրավ շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով վաճառքի և հետգնման, հակադարձ վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի գծով:

Նման գրավի համար գործում են տվյալ ոլորտում ընդունված ստանդարտ պայմանները: Սա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն մինչև գործարքի ավարտը: Այս պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմի կողմից գրավ տրամադրելու անկարողության դեպքում:

Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմանները: Պատճառն այն է, որ այս պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Բանկի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտագանցում կատարելու, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկանալու դեպքում: Բացի այդ, Բանկը և նրա պայմանագրային կողմերը մտադիր չեն հաշվարկն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվները և մարել պարտավորությունները միաժամանակ:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների գուտ գումար	Սնանկության դեպքում հաշվանցման ենթակա գումարներ	Չուտ գումար
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,898,754	-	5,898,754	5,898,754	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	5,898,754	-	5,898,754	5,898,754	-

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման, իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆին. ակտիվների գուտ գումար	Սնանկության դեպքում հաշվանցման ենթակա գումարներ	Չուտ գումար
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	6,687,361	-	6,687,361	6,687,361	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	6,687,361	-	6,687,361	6,687,361	-

(գ) Ծուկայական ռիսկ

Ծուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Ծուկայական ռիսկը ներառում է արժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Ծուկայական ռիսկն առաջանում է պարտքային և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձնահատուկ փոփոխությունների ազդեցությանը և շուկայական գների ու արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխականության մակարդակի փոփոխություններին: Ծուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Ծուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատու է ԱՊԿԿ-ն: Ծուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են ԱՊԿԿ-ի կողմից:

Բանկը կառավարում է շուկայական ռիսկը՝ սահմանելով բաց դիրքերի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների գծով, տոկոսադրույքների փոփոխության ժամկետներ, արտարժույթի դիրքեր և կորուստների սահմանաչափեր, որոնք կանոնավոր կերպով մշտադիտարկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են ԱՊԿԿ-ի կողմից:

(ի) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական հոսքերի վրա շուկայում գերակշռող տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել այն կամ հանգեցնել կորուստների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխությունների դեպքում:

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծություն

Տոկոսադրույքի շրջանը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի հսկողության միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2020թ. ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	323,197	-	-	-	-	17,005,892	17,329,089
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,898,754	-	-	-	-	-	5,898,754
Բանկերին տրված վարկեր	4,101,601	-	-	5,170,126	86,678	170,000	9,528,405
Հաճախորդներին տրված վարկեր	7,359,472	2,372,702	10,977,560	17,170,307	1,441,871	-	39,321,912
Ներդրումային արժեթղթեր	1,263,719	3,111,712	1,554,221	18,114,112	2,998,150	17,517	27,059,431
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	20,610	20,610
	18,946,743	5,484,414	12,531,781	40,454,545	4,526,699	17,214,019	99,158,201
ՊԸՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	19,751	8,429	659,226	-	-	687,406
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	17,330,674	11,222,910	15,991,016	10,353,110	3,750	4,094,366	58,995,826
Այլ ներգրավված միջոցներ	3,348,669	37,391	68,967	352,830	100,978	-	3,908,835
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	146,776	-	-	-	8,727,874	-	8,874,650
Վարձակալության գծով պարտավորություն	6,302	6,337	13,285	161,706	270,878	-	458,508
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	243,368	243,368
	20,832,421	11,286,389	16,081,697	11,526,872	9,103,480	4,337,734	73,168,593
	(1,885,678)	(5,801,975)	(3,549,916)	28,927,673	(4,576,781)	12,876,285	25,989,608

Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2019թ. ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,138,123	-	-	-	-	12,111,630	15,249,753
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	6,687,361	-	-	-	-	-	6,687,361
Բանկերին տրված վարկեր	11,984,330	-	-	4,779,654	79,255	170,000	17,013,239
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,659,078	2,116,030	6,233,182	22,597,537	1,911,895	-	34,517,722
Ներդրումային արժեթղթեր	104,400	4,378,562	2,792,018	17,948,959	9,744,189	13,160	34,981,288
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	17,087	17,087
	23,573,292	6,494,592	9,025,200	45,326,150	11,735,339	12,311,877	108,466,450
ՊԸՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	18,616	8,429	667,656	-	-	694,701
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	19,656,114	13,627,357	19,900,851	6,257,868	600	8,729,222	68,172,012
Այլ ներգրավված միջոցներ	97,617	30,539	68,529	3,420,072	140,667	-	3,757,424
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	127,919	-	-	-	7,531,253	-	7,659,172
Վարձակալության գծով պարտավորություն	5,080	5,214	10,924	137,048	321,460	-	479,726
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	284,520	284,520
	19,886,730	13,681,726	19,988,733	10,482,644	7,993,980	9,013,742	81,047,555
	3,686,562	(7,187,134)	(10,963,533)	34,843,506	3,741,359	3,298,135	27,418,895

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2020թ.			2019թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5.6%	-	-	5.6%	2.3%	-
Բանկերին տրված վարկեր	5.5%	6%	-	5.6%	3.4%	1.0%
Հաճախորդներին տրված վարկեր	11.5%	7%	-	12.4%	8.0%	7.3%
Ներդրումային արժեթղթեր	9.3%	-	-	9.9%	6.4%	-
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	7.9%	-	-	7.9%	-	-
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	-	-	-	-	-	-
- Ընթացիկ հաշիվներ և ցրահանջ ավանդներ	1.0%	0.7%	-	1.6%	0.6%	-
- Ժամկետային ավանդներ	7.9%	4.3%	2.1%	9.2%	4.3%	2.2%
Այլ ներգրավված միջոցներ	8.6%	8.3%	-	8.8%	8.3%	-
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	6.5%	6.5%	-	6.5%	6.5%

Տոկոսադրույքի զգայնության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության հսկողությամբ: Ստորև ներկայացված է տոկոսադրույքների փոփոխությունների (վերագնորոշման ռիսկ) նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայնության վերլուծությունը, որն իրականացվել է համապատասխանաբար տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գոյություն ունեցող դիրքերի հիման վրա:

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ նվազում	41,194	(29,654)
100 բկ զուգահեռ աճ	(41,194)	29,654

Ստորև ներկայացվում է զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգայունության վերլուծությունը՝ պայմանավորված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությամբ, որն իրականացվել է 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության կորերի գույքահեռ նվազման կամ անհի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	Չուտ շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ	Չուտ շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ
100 բկ գույքահեռ նվազում		603,656	-	962,947
100 բկ գույքահեռ ան		(603,656)	-	(962,947)

(ii) Արժույթային ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը չի հեջավորում է իր ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱՎՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,871,840	9,211,533	3,233,423	12,294	17,329,089
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,654,448	-	2,244,306	-	5,898,754
Բանկերին տրված վարկեր	769,954	6,834,317	1,924,134	-	9,528,405
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,942,739	26,202,874	176,299	-	39,321,912
Ներդրումային արժեթղթեր	27,059,431	-	-	-	27,059,431
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	10,149	10,445	16	-	20,610
Ընդամենը ակտիվներ	49,308,561	42,259,169	7,578,178	12,294	99,158,201
ՊԵՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	687,406	-	-	-	687,406
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	21,404,383	36,109,241	1,478,686	3,516	58,995,826
Այլ ներգրավված միջոցներ	598,558	3,310,277	-	-	3,908,835
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	2,763,027	6,111,623	-	8,874,650
Վարձակալության գծով պարտավորություն	458,508	-	-	-	458,508
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	215,956	25,147	2,265	-	243,368
Ընդամենը պարտավորություններ	23,364,811	42,207,692	7,592,574	3,516	73,168,593
Չուտ դիրքը	25,943,750	51,477	(14,396)	8,778	25,989,608

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<< դրամ հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱՎՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,211,819	4,198,082	5,798,064	41,788	15,249,753
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	6,495,339	192,022	-	-	6,687,361
Բանկերին տրված վարկեր	1,571,168	14,905,918	536,153	-	17,013,239
Հանախորդներին տրված վարկեր	9,152,652	25,226,672	138,398	-	34,517,722
Ներդրումային արժեթղթեր	33,493,215	1,488,073	-	-	34,981,288
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	8,970	8,105	9	3	17,087
Ընդամենը ակտիվներ	55,933,163	46,018,872	6,472,624	41,791	108,466,450
ՊԵՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	694,701	-	-	-	694,701
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	22,894,857	43,873,875	1,367,092	36,188	68,172,012
Այլ ներգրավված միջոցներ	718,494	3,038,930	-	-	3,757,424
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	2,536,666	5,122,506	-	7,659,172
Վարձակալության գծով պարտավորություն	479,726	-	-	-	479,726
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	241,546	42,707	267	-	284,520
Ընդամենը պարտավորություններ	25,029,324	49,492,178	6,489,865	36,188	81,047,555
Զուտ դիրքը	30,903,839	(3,473,306)	(17,241)	5,603	27,418,895

Ստորև աղյուսակում ներկայացված 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ << դրամի փոխարժեքի նվազումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս հիմք են ընդունվել արտարժույթների փոխարժեքների փոփոխությունները, որոնք Բանկը դիտարկում էր որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
<< դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի աճ 10%-ով	5,148	(347,331)
<< դրամի նկատմամբ եվրոյի փոխարժեքի աճ 10%-ով	(1,440)	(1,724)

2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ << դրամի փոխարժեքի աճը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Բանկը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով:

Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման հիմնարար գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել կորուստների ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական հոսքերի հետ կապված պարտականությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է ԱՊԿԿ-ի կողմից:

Բանկը ձգտում է պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածք, որը կազմված է այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերից, հիմնական կորպորատիվ հաճախորդների և անհատների ավանդներից, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելներ՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և հեշտությամբ բավարարելու համար:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտաբժույթների և այդ դրամական հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- բարձր իրացվելի ակտիվների պորտֆելի պահպանում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական հոսքերի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատությունն ապահովող ծրագրերի մշակում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության հսկողություն:

Գանձապետարանը բաժիններից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի ու ապագայում պլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական հոսքերի կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Գանձապետարանը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է առևտրական նպատակով պահվող կարճաժամկետ իրացվելի արժեթղթերից, բանկերին տրված վարկերից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ ամբողջ Բանկում:

Գանձապետարանն իրականացնում է իրացվելիության դիրքի հսկողություն օրական կտրվածքով և իրացվելիության կանոնավոր «ստրեսային թեսթեր» շուկայական սովորական և ավելի խիստ պայմանները ներառող տարբեր սցենարների շրջանակում: Սովորական շուկայական պայմաններում Բանկի իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս դեկավարությանը շաբաթական կտրվածքով: Իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները կայացնում է ԱՊԿԿ-ի կողմից՝ Ռիսկերի կառավարման բաժնի և Գանձապետարանի կողմից ներկայացվող հաշվետվությունների հիման վրա:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով չզեղչված դրամական հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված ամենավաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված դրամական արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է չզեղչված պայմանագրային դրամական հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ փոխատվության հանձնառությունների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների պայմանագրերի համար երաշխավորության առավելագույն գումարը բաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում երաշխավորությունը կարող է հետ կանչվել/օգտագործվել:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ				Ավելի քան 1 տարի	Արտա- հոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
	և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս			
31 դեկտեմբերի 2020թ.							
Ոչ ածանցյալ							
պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	-	35,042	35,018	737,039	807,099	687,406
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	17,367,477	4,200,789	11,580,043	16,796,635	10,927,251	60,872,195	58,995,826
Այլ ներգրավված միջոցներ	3,336,157	33,373	49,099	90,581	545,011	4,054,221	3,908,835
Ստորադաս							
փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	282,450	-	283,823	11,577,022	12,143,295	8,874,650
Վարձակալության գծով պարտավորություն	6,006	12,013	18,019	36,400	640,653	713,092	458,508
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	243,368	243,368	243,368
Ընդամենը	20,709,640	4,528,625	11,682,204	17,242,457	24,670,344	78,833,270	73,168,593
Փոխատվության հանձնառություններ	5,036,055					5,036,055	5,036,055

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ				Ավելի քան 1 տարի	Արտա- հոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
	և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս			
31 դեկտեմբերի 2019թ.							
Ոչ ածանցյալ							
պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	-	34,236	35,335	795,656	865,227	694,701
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	19,425,743	9,132,982	13,980,723	20,747,716	6,649,905	69,937,069	68,172,012
Այլ ներգրավված միջոցներ	10,467	154,757	45,648	222,214	3,771,454	4,204,540	3,757,424
Ստորադաս							
փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	243,646	-	248,947	10,479,593	10,972,186	7,659,172
Վարձակալության գծով պարտավորություն	5,831	11,663	17,495	35,340	713,092	783,421	479,726
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	284,520	284,520	284,520
Ընդամենը	19,442,041	9,543,048	14,078,102	21,289,552	22,694,220	87,046,963	81,047,555
Փոխատվության հանձնառություններ	4,148,117					4,148,117	4,148,117

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ ֆիզիկական անձի կարող են ցանկացած պահի ելքագրել իրենց ժամկետային ավանդները՝ դեպքերի մեծամասնությունում կորցնելով հաշվեգրված տոկոսները: Այս ավանդները դասակարգվում են ըստ պայմանագրով սահմանված մարման ժամկետների: Ստորև ներկայացված է այս ավանդների գծով հիմնական մնացորդների դասակարգումն ըստ սահմանված մարման ժամկետների:

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
Մինչև 1 ամիս ժամկետով	2,547,689	2,234,308
1-ից 3 ամիս ժամկետով	3,176,015	3,426,129
3-ից 12 ամիս ժամկետով	23,731,706	28,022,638
Ավելի քան 1 տարի ժամկետով	2,808,517	5,474,627
	32,263,926	39,157,702

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	17,329,089	-	-	-	-	-	-	17,329,089
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,898,754	-	-	-	-	-	-	5,898,754
Բանկերին տրված վարկեր	4,092,447	9,154	-	5,170,126	-	256,678	-	9,528,405
Հաճախորդներին տրված վարկեր	252,975	6,187,523	6,658,515	14,935,433	10,949,125	-	338,341	39,321,912
Ներդրումային արժեթղթեր	23,575	1,240,144	4,665,933	18,114,112	2,998,150	17,517	-	27,059,431
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	-	637,569	-	637,569
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	2,259,864	-	2,259,864
Մեզրավված ակտիվներ	-	-	-	-	-	881,686	-	881,686
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	199,134	-	199,134
Ընդհանուր ակտիվներ	27,596,840	7,436,821	11,324,448	38,219,671	14,584,844	3,614,879	338,341	103,115,844
Պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	-	28,180	659,226	-	-	-	687,406
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	17,320,230	4,028,124	27,219,945	10,381,639	45,888	-	-	58,995,826
Այլ ներգրավված միջոցներ	3,322,005	26,664	106,358	352,830	100,978	-	-	3,908,835
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	146,776	-	-	8,727,874	-	-	8,874,650
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	-	-	64,301	-	-	-	-	64,301
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	301,531	-	301,531
Վարձակալության գծով պարտավորություն	1,952	4,350	19,622	161,706	270,878	-	-	458,508
Այլ պարտավորություններ	-	-	-	-	-	308,580	-	308,580
Ընդամենը պարտավորություններ	20,644,187	4,205,914	27,438,406	11,555,401	9,145,618	610,111	-	73,599,637
Զուտ դիրքը	6,952,653	3,230,907	(16,113,958)	26,664,270	5,439,226	3,004,768	338,341	29,516,207

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15,249,753	-	-	-	-	-	-	15,249,753
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	6,687,361	-	-	-	-	-	-	6,687,361
Բանկերին տրված վարկեր	11,441,224	543,106	-	4,779,654	-	249,255	-	17,013,239
Հանախորդներին տրված վարկեր	384,258	698,682	6,556,867	17,707,526	9,044,766	-	125,623	34,517,722
Ներդրումային արժեթղթեր	3,756	100,644	7,170,580	17,948,959	9,744,189	13,160	-	34,981,288
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	491,361	-	-	491,361
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	1,411,137	-	1,411,137
Առգրավված ակտիվներ	-	-	-	-	-	832,586	-	832,586
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	284,363	-	284,363
Ընդհանուր ակտիվներ	33,766,352	1,342,432	13,727,447	40,436,139	19,280,316	2,790,501	125,623	111,468,810
Պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	-	27,045	667,656	-	-	-	694,701
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	19,396,218	8,952,852	33,534,945	6,287,397	600	-	-	68,172,012
Այլ ներգրավված միջոցներ	9,510	88,107	99,068	3,420,072	140,667	-	-	3,757,424
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	127,919	-	-	7,531,253	-	-	7,659,172
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	-	-	-	137,877	-	-	-	137,877
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	505,369	-	505,369
Վարձակալության գծով պարտավորություն	1,587	3,492	16,138	137,048	321,461	-	-	479,726
Այլ պարտավորություններ	-	-	-	-	-	349,880	-	349,880
Ընդամենը պարտավորություններ	19,407,315	9,172,370	33,677,196	10,650,050	7,993,981	855,249	-	81,756,161
Չուս դիրքը	14,359,037	(7,829,938)	(19,949,749)	29,786,089	11,286,335	1,935,252	125,623	29,712,649

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող հիմնական միջոցը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունն է: Այս նպատակի համար բարձր իրացվելի ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները, նոստրո հաշիվները, ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորները, ՀՀ կառավարության և ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթերը և այլ կորպորատիվ պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գործում է ակտիվ և իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցպահանջ պարտավորությունները ներառում են հանախորդների ընթացիկ հաշիվները և ցպահանջ ավանդները, ինչպես նաև ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների ներկայացված աուդիտի չենթարկված հարաբերակցությունը կազմում է 350.35% (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 371.94%):

Վերը ներկայացված հարաբերակցությունը կիրառվում է նաև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված իրացվելիության սահմանաչափի (նվազագույնը՝ 60%) հետ համապատասխանությունը գնահատելու համար:

(ե) Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկն ուղղակի կամ անուղղակի վնաս կրելու ռիսկն է, որը պայմանավորված է Բանկի գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքի հետ կապված բազմաթիվ պատճառներով, ինչպես նաև պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերից տարբեր արտաքին գործոնների, օրինակ՝ օրենսդրական և կանոնակարգող պահանջների և կորպորատիվ վարքագծի ընդունված ստանդարտների ազդեցությամբ: Գործառնական ռիսկն առաջանում է Բանկի բոլոր գործառնությունների հետ կապված:

Բանկի նպատակն է այնպես կառավարել գործառնական ռիսկը, որ հնարավոր լինի հավասարակշռել ֆինանսական կորուստ կրելուց և Բանկի հեղինակությանը վնաս հասցնելուց խուսափելն ու ծախսերի կրճատումը և նորարարությունները: Բոլոր դեպքերում, Բանկի քաղաքականությունը պահանջում է համապատասխանության ապահովում բոլոր կիրառելի օրենսդրական և կանոնակարգող պահանջների հետ:

Բանկը գործառնական ռիսկը կառավարում է ներդնելով ներքին հսկողության մեխանիզմներ, որոնք ղեկավարությունը համարում է անհրաժեշտ Բանկի գործունեության յուրաքանչյուր ոլորտում:

21 Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Բանկը որպես կապիտալ սահմանում է օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների համար որպես կապիտալ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») բարձր լինի սահմանված նվազագույն ցուցանիշից: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս նվազագույն ցուցանիշները կազմում էին համապատասխանաբար 9% և 12% (2019թ-ին գործում էր միայն երկրորդ ցուցանիշը): 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր օրենսդրությամբ սահմանված ցուցանիշներին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
	Աուդիտի չենթարկված	Աուդիտի չենթարկված
Հիմնական կապիտալ		
Բաժնետիրական կապիտալ	26,249,100	26,249,100
Էմիսիոն եկամուտ	257,149	257,149
Գլխավոր պահուստ	128,028	51,292
Չբաշխված շահույթ	1,706,510	1,088,055
Նվազեցումներ	(2,011,911)	(1,551,138)
Ընդամենը հիմնական կապիտալ	26,328,875	26,094,458
Լրացուցիչ կապիտալ		
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստ	923,291	2,208,757
Ստորադաս փոխառություններ	8,623,010	7,470,555
Լրացուցիչ կապիտալի նվազեցում ՀՀ ԿԲ-ի կանոնակարգերի համաձայն	(1,647,638)	(1,850,975)
Ընդամենը լրացուցիչ կապիտալ	7,898,663	7,828,337
Ընդամենը կապիտալ	34,227,539	33,922,795
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ	87,175,983	89,963,136
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցությունը (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցություն)	39.3%	37.7%
Ընդամենը հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցությունը (հիմնական կապիտալի հարաբերակցություն)	30.2%	29.0%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկի կշիռների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ կապված պարտքային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականը՝ հաշվի առնելով պահանջներին համապատասխանող ցանկացած գրավ կամ երաշխավորություն: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր կորուստների առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

22 Փոխատվության հանձնառություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու հանձնառություններ: Այս հանձնառությունները նախատեսում են վարկային ռեսուրսների տրամադրում հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի սահմանաչափերի և օվերդրաֆտների տեսքով:

Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ երրորդ անձանց հանդեպ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար: Այս պայմանագրերն ունեն ֆիքսված ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև մեկ տարի:

Փոխատվության հանձնառությունների, ֆինանսական երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների հետ կապված Բանկը կիրառում է պարտքային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք գործում են հաճախորդներին վարկեր տրամադրելիս:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են փոխատվության հանձնառություններն ըստ դասակարգերի: Աղյուսակում փոխատվության հանձնառությունների գծով արտացոլված գումարները ենթադրում են, որ այդ գումարներն ամբողջությամբ տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարներն իրենցից ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կհանաչվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն իրենց պայմանագրային պարտականությունները:

	31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծերի գծով հանձնառություններ	3,264,324	2,629,153
Վարկային քարտերի գծով հանձնառություններ	718,212	567,502
Երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	1,053,519	951,462
	5,036,055	4,148,117

Վերը ներկայացված ընդհանուր պայմանագրային փոխատվության հանձնառությունները պարտադիր չէ որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս հանձնառությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել մինչև կատարման ժամկետը:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս փոխատվության հանձնառություններից 3,352,734 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,313,534 հազար դրամ) գումարով հանձնառությունները վերաբերում են հինգ հաճախորդի (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հինգ հաճախորդի), ինչը վկայում է նշանակալի պարտքային ռիսկի առկայության մասին:

23 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Բանկն ունի մինչև 500,000 հազար դրամի չափով ապահովագրական ծածկույթ ապահովագրության յուրաքանչյուր տեսակի համար, ներառյալ՝ շենքերը և սարքավորումները, գործունեության ընդհատումը և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորությունները, որոնք կարող են առաջանալ գույքին վնաս հասցնելուց՝ Բանկի գույքի հետ կապված տեղի ունեցած պատահարների կամ Բանկի գործունեության հետևանքով: Բանկն ապահովագրել է նաև դրամարկղերը 110,000 հազար դրամի չափով՝ ֆիզիկական վնասից և գողությունից:

(բ) Դատական վարույթներ

Ղեկավարությունը տեղյակ չէ Բանկի դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող նաշնակալի հայցերի մասին:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

24 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Բանկի մայր կազմակերպությունն է «Բիրթու Բանկ Էս.Էյ.Էլ»-ը, որին պատկանում է Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 100%-ը: Մայր կազմակերպությունը հրապարակում է աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունները: Բանկի վերջնական վերահսկող անձն է պրն. Ֆրանսուա Բասիլը:

(բ) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ

Ստորև ներկայացված է անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2020թ. հազ. դրամ	2019թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	258,835	240,612

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2020թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2019թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Տրված վարկեր (համախառն)	207,627	9.5%	223,513	9.6%
Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(860)		(348)	
Ստացված ավանդներ	664,741	0.2%	1,392,372	4.5%

Կապակցված կողմերին փոխառությունները տրամադրված են ՀՀ դրամով և արտարժույթով և ենթակա են մարման 1-ից 20 տարվա ընթացքում՝ կախված փոխառության տեսակից: Փոխառություններն ապահովված են համապատասխան տեսակի գրավով, ինչպես ներկայացված է Ծանոթագրություն 12-ի (բ) կետում:

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները 2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2020թ. հազ. դրամ	2019թ. հազ. դրամ
Ծախյալ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	20,665	21,000
Տոկոսային ծախս	(51,989)	(57,556)
(Պարտքային վնաս)/պարտքի հակադարձում	(512)	393

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են մայր կազմակերպությունը, վերջինիս այլ դուստր կազմակերպությունները և չվերահսկող բաժնետերերին: Ստորև ներկայացված են 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Մայր կազմակերպություն		Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Մայր կազմակերպության հետ կապակցված այլ ընկերություններ		Ընդամենը հազ. դրամ
	Միջին արդյունավետ		Միջին արդյունավետ		Միջին արդյունավետ		
	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն							
Ակտիվներ							
Գրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ							
- ԱՄՆ դոլարով	67,063	-	167,725	-	-	-	234,788
- եվրոյով	252,762	-	1,180,498	-	-	-	1,433,260
- այլ արտարժույթով	1,232	-	-	-	-	-	1,232
Պարտավորություններ							
Հանախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	2,970,296	5.6%	2,970,296
Այլ ներգրավված միջոցներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	3,310,278	8.3%	3,310,278
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից							
- ԱՄՆ դոլարով	2,763,027	6.5%	-	-	-	-	2,763,027
- եվրոյով	6,111,624	6.5%	-	-	-	-	6,111,624
Ծախյալ կամ վնաս							
Տոկոսային եկամուտ	7,176	-	-	-	-	-	7,176
Տոկոսային ծախս	(507,348)	-	-	-	(353,358)	-	(860,706)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	8,580	-	-	-	-	-	8,580
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	(7,552)	(915)	-	-	-	-	(8,467)
Մասնագիտական ծառայություններ	(1,034)	-	-	-	-	-	(1,034)

Ստորև ներկայացված են 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Մայր կազմակերպություն		Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Մայր կազմակերպության հետ կապակցված այլ ընկերություններ		Ընդամենը հազ. դրամ
	Միջին արդյունավետ		Միջին արդյունավետ		Միջին արդյունավետ		
	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	հազ. դրամ	տոկոսադր., %	
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն							
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ							
- ԱՄՆ դոլարով	903,023	-	61,307	-	-	-	964,330
- եվրոյով	223,268	-	1,979,829	-	-	-	2,203,097
- այլ արտարժույթով	22,789	-	-	-	-	-	22,789
Պարտավորություններ							
Այլ ներգրավված միջոցներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	3,038,930	8.3%	3,038,930
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից							
- ԱՄՆ դոլարով	2,536,666	6.5%	-	-	-	-	2,536,666
- եվրոյով	5,122,506	6.5%	-	-	-	-	5,122,506
Ճահույթ կամ վնաս							
Տոկոսային եկամուտ	12,877	-	1	-	-	-	12,877
Տոկոսային ծախս	(491,821)	-	-	-	(248,481)	-	(740,302)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	8,278	-	-	-	-	-	8,278
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	(9,478)	-	(473)	-	-	-	(9,951)
Մասնագիտական ծառայություններ	(4,465)	-	-	-	-	-	(4,465)

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների գծով դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները գրավով ապահովված չեն:

25 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Բանկը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների ժամանակ օգտագործված երկրաչափային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր երկրաչափային տվյալները, որոնք դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել են նմանատիպ գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները, նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գներն ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդներ, որտեղ բոլոր նշանակալի երկրաչափային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտելի երկրաչափային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնց դեպքում գնահատման մեթոդները ներառում են դիտելի տվյալների վրա չհիմնված երկրաչափային տվյալները և ոչ դիտելի երկրաչափային տվյալները նշանակալի ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գների հիման վրա, որոնց գծով պահապանվում են նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու համար:

2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները, բացառությամբ ՀՀ դրամով արտահայտված հանախորդներին տրված վարկերի և հանախորդների ընթացիկ հաշիվների և ժամկետային ավանդների իրական արժեքների, մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հանախորդներին տրված վարկերի իրական արժեքները գերազանցում են վերջիններիս 39,321,912 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 34,517,722 հազար դրամ) հաշվեկշռային արժեքները 891,075 հազար դրամով (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,931,894 հազար դրամով), իսկ հանախորդների ընթացիկ հաշիվների և ժամկետային ավանդների իրական արժեքները պակաս են վերջիններիս 58,995,826 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 68,172,012 հազար դրամ) հաշվեկշռային արժեքներից 162,384 հազար դրամով (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 37,202 հազար դրամով): Հանախորդներին տրված վարկերի և հանախորդների ընթացիկ հաշիվների և ժամկետային ավանդների իրական արժեքների չափումները դասվում են իրական արժեքի հիերարխիայի 2-րդ մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Ներդրումային արժեթղթեր				
- Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ	-	27,041,914	-	27,041,914
- Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	-	-	17,517	17,517

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Ներդրումային արժեթղթեր				
- Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ	-	34,968,128	-	34,968,128
- Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	-	-	13,160	13,160

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար՝ չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են գուտ ներկա արժեքի և զեղչված դրամական հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայական դիտելի գները, և գնահատման այլ մոդելները: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ոչ ռիսկային և ուղենիշային տոկոսադրույքները, վարկային սփրեդերը և այլ հավելավճարները, որոնք օգտագործվում են զեղչման դրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները, արտարժույթի փոխարժեքները, բաժնային գործիքների և բաժնային գործիքների ինդեքսի գները գնահատելու համար: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»: